

1937

Tallinna Linna
Keskraamatukogu

POLITSEILEHT

N° 5

Pildid: Politseikooli kasvandikud fototunn

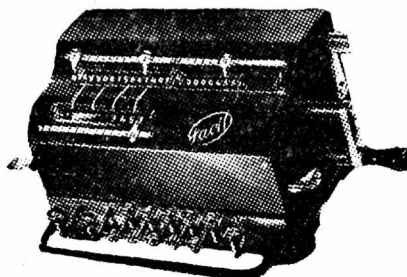
HIND 30 SENTI

PLUHTIN

Kirjutusmasin uus mudel

10-sõrmikuline arvemasin

ROYAL FACIT

võitis esimese klassi kir-
jutusmasinate võistlusel
esimese koha

on pikaajalise kogemuse
täiuslikem saavutis

Lihthe käsituselt. Tugev konstruktsioonilt

Vennad
Loun & Schitikov

T A L L I N N

Niguliste t. 18

Telefon 434-37

POLITSEILEHT

ILMUB 2 KORDA KUUS

Nr. 5 (484)

TALLINNAS, 15. MÄRTSIL 1937.

XVI aastakäik

KÄESOLEVAS NUMBRIS LEIATE: Kroonikapidamine politseiasutuses — A. Peel, Tulikahjude põhjusi — dr. ins. A. Laur, Kriminaalkuritegevus Eestis 1936. a. — T. V. Kaup, Täpset ülevaadet rahva relvastusest, Ülevaade prefektide tegevusest adm.-korras otsustatud heakorra ja avaliku julgeoleku vastaste süütegude asjus — J. Raidjõe jm.

Kroonikapidamine politseiasutuses. Reskraamatukogu

A. Peel.

Vähe on sellest, et ajalookäiku tagantjärele restaureeritakse ametlike dokumentide põhjal. Dokumendid jäävad dokumentideks ja nii neid hoiab iga ametiasutus alal oma sisekorra kohaselt.

Arhiiviasjandus on iseseisvusajal edenenud suurte sammudega ja seda tänu meie noortele teadlastele. Kuid need, kes korraldavad arhiive ja neid kasutavad, ütlevad kindlasti, et arhiiv ja seal leiduvad dokumendid saavad hoopis elavamaks, kui neid saadab kroonika. Kroonikapidamine ulatub kaugetesse aegadesse ja nende kaudu oleme saanud nii mõndagi, mis dokumentide kaudu ei ole kättesaadav.

Iseseisvusaja kestel ei ole kroonika pidamisele saadud suuremat tähelepanu pühendada. Seetõttu ähvardab osa kroonikaväärset kaotsi minna ka tulevastele põlvedele. Meie teeksime ülekohut, kui maha salgaksime iseseisvusaja kroonika.

Kaitsevägi oli üks esimesist, kus kroonikapidamine sisse seati väeosadesse. Kaitseväel oli kroonikapidamine nagu lahutamatu osa vabadussõja aegsest tegevusest. Juba vabadussõja ajal olid paljudel väeosadel oma kroonikapidajad. Kahjuks ei tulnud tol korral enamikjuhtudel sellest midagi välja. Kuid just see, et väeosad, kes pidid tagantjärele restaureerima oma elukäigu väeosade ajalugude kaudu, andis selleks tõuke, et kroonikapidamist tuleb arendada. Selle tagajärjel peetakse kaitseväeosis kroonikat ja paljudes kohtades, olenedes kroonikapidajast, on need otse eeskujulised.

Võttes kaitseväest eeskju, seadsid ka koolid kroonika sisse. Kuna koolide kroonikapidamist ei ole

kontrollitud üleriiklikus ulatuses, siis on teadmata, kuidas neid peetakse ja milliseid tulemusi on annud see süsteem, mida seal tarvitatakse. Igatahes lubab koolide kroonika süsteem kroonikapidajale kroonika väärtuse tõstmiseks palju ära teha, kuigi seda on tahetud näha liig ametliku aruandena. Jälgides mõnes koolis asja enda huvi seisukohalt kroonikaid, selgub, et kroonika õigest mõttest on aru saadud, kuid kusagil ei ole kroonikapidamine paralleelses süsteemi viidud pildikoguga. Ka on koolikroonika suurimaks puuduseks see, et puudub kroonikapidamine maa- ja linna-koolivalitsustes kui keskustes. Selle puuduse tõttu ei saa kooliasjandusest tervikülevaadet. Nii võib näha, et ühed ja teised koolid maadlevad kohtadel teatavate probleemide lahendamisega. Tähendab, see on sündinud mingi keskkorralduse määruse põhjal ja on üldine, kuid kusagilt ei ole näha, kuidas selle korralduse andmisega keskkohal ise on mõelnud.

Kolmas üleriiklik organisatsioon, kus kroonikapidamine kohuslik, on Kaitseliit. Kaitseliidu kohapealsed üksused on kroonikat pidanud oma algatusel juba 1924. aastast alates. See omaalgatus, mis tuli kohtadelt, leidis ametlikku heakskiitmist Kaitseliidu Peastaabilt. Veel rohkem mindi edasi ja 1934. aastal trükkis ilmunud Kaitseliidu kodukorraga tehti Kaitseliidu üksusile kroonikapidamine kohuslikuks. Kodukorra järgi peavad Kaitseliidus kroonikat: malev, malevkond ja iseseisev kompanii ning nende vastavad eriüksused. Paralleelselt Kaitseliiduga peavad oma kroonikaid Naiskodukaitse ringkonnad ja jaoskonnad. Kaitseliidus on kroonika-

pidamise viis ja kord ette nähtud, kusjuures üldised juhised anti 1935. aastal, kuna käesoleval aastal see detailiseeritakse. Kaitseliit on koos kroonikapidamisega paralleelselt läbi viinud ka ajaloo arhiivi korraldamise. Nii peetakse seal kroonika kõrval piltide ja dokumentide kogu. Kaitseliidu kroonika süsteem erineb kaitseväe ja kooli kroonika süsteemist veel sellega, et seal on täiuslik kroonika üleriiklikus ulatuses. Kõige vähemaks kroonikapidajaks üksuseks on iseseisev kompanii (malevkonna õigustes). Kompanii ja malevkonna kroonikad annavad äratõmmetes maleva kroonika arhiivile suure ajaloolise väärtusega materjali kogu, sest allüksuste kroonikate ära kirjad annavad malevale üksuste elust pildi. Kui juhtubki, et üksuses läheb üks kroonikaraamatuist kaduma, mis võib juhtuda, kuna kroonikaraamatuid peavad mitu, siis on kaotatud raamatu asemel maleva staabil ära kirjad olemas ja kahju ei ole asendamatu. Malev, kui Kaitseliidu suurem allüksus, peab ise ka kroonikat. Seega saadakse tervest Kaitseliidust, kõigi tema eriharrastuste ja allüksustega koos, ülevaade, milles elu ja tegevus on leidnud objektiivset käsitlust. Seda aitavad tõendada iga-aastased ametlikud aruanded tegevuse kohta, samuti tegevuskavad. Peale kroonika- ja pildiarhiivi korraldatakse kohtadel veel ajalooliste esemete arhiivi.

Eeltoodud kolme suure organisatsioonitöö tõstab esirinda küsimuse, kuidas jäädvustada politsei tööd ja püüdeid kroonikas. Politseiasutused ei ole kroonikat selle sõna otsemas mõttes pidanud. Küll on selle järele tarvidust tuntud ja algatusi on siin seal. Politseile on kroonika- ja ajaloolise arhiivi korraldamise küsimused huvi pakkunud, seda enam, et neil selle puudumine tekitas suuri raskusi.

Seda ajal, mil politsei pidi välja arvestama oma „aja alguse“. Politseiparaadi väljakujunemise ajastust on säilinud katkendilisi arhiive ja sedagi mitte kõikjal. Kui politsei oma tegevuse algust loeb Vabariigi aastatega, siis on see lihtne matemaatiline arvestus ja ei pretendeeri ajaloo käigule. Politseiasutuste algusaeg langeb 1917. aastasse, sest miilitsaorganisatsioonid kitsama korraldusega ei olnud muud midagi kui politseiorganisatsioonid selle sõna otsemas mõttes. Miilitsa osa laiemas ulatuses, eriti arvestades reservi, annab samast ajast aluse praegusele kodukaitse organisatsioonidele. Kuid, nagu varem tähendatud, ei ole selle aja kohta kõikjal

enam materjale, sest enamlased likvideerisid miilitsa ja võtsid ka arhiivi üle. Paljudes kohtades on arhiiv täielikult kaduma läinud. Tol ajal ei peetud kindlat kantseleilist kordagi, kõnelemata kroonikast ja pildiarhiivist. Ka Vabariigi esimeste aastate politsei ei ole jõudnud selles osas kaugemale. Seepärast on politsei ajaloo kirjutajail ja tähtpäevade väljaarvestajail kokku puutumisi olnud küllaldaste raskustega.

Kui palju väärtuslikku materjali on kroonika mittepidamisega kaotsi läinud Vabariigi algaastate politsei korraldamisel, on kõigile mõistetav. Seda enam, et algaastatel nii väga paberlikult ei toimetatud ja tihti peale suuri asju suuliste korralduste peale täideti.

Satuksime eksiteele, kui arvaksime, et praegu, mil kõik nii täiuslikult korraldatud, kroonikapidamine politseis ülearuseks on kujunenud. Politsei edeneb koos riigi mehhanismi ja rahvaga aasta-aastalt. Politsei otsib uusi teid oma ülesannete teostamisel. Ametlikud paberid ei väljenda seda kaugeltki sel määral, kui see tarvilik oleks, tagasivaadete tegemiseks teatud ajastule. Seepärast on kroonikal suur osa selles tühikus täita. Eriti praegu, kus politseipere on organiseerunud üle maa.

Kuidas politseikroonikat läbi viia ja mida see peaks sisaldama, sellest edaspidi.

Shanghai naispolitseinik tänaval läbiotsimist toimetamas.

TULIKAHJUDE PÕHJUSI.

Dr. ins. A. LAUR,

Kohtulik-teadusliku Ekspertiiskabineti abijuhataja.

Isesüttimine.

Tulikahjud on sündmused, mis annavad politseli- kui ka kohtuasutusile rohkesti ja sageli väga rasket tööd. Eestis esines näit. 1935. a. Statistika Keskbüroo kokkuvõtte järgi üldse 1135 tulikahjujuhtumit kogukahjuga 1.614.558 kr.; surma sai seejuures 9 ja vigastada 64 isikut. Kõigil neil juhtumel oli vaja selgitada tulikahju põhjusi ja mõnikord ei olnud see kerge.

Käesolevas kirjutises tahan peatuda ühe tulikahju põhjuse juures, mis Ekspertiiskabineti mõningail kogemusel väärib senisest suuremat tähelepanu juurdluste toimimisel tulikahjude puhul. See on nimelt paljude ainete võime teatavil tingimusil iseendast põlema süttida ja seega tulikahju põhjustada.

Vaatleme lähemalt, missugused on need ained, milliseil tingimusil nad süttivad ja kuidas tehakse kindlaks, et teataval juhul on tegemist isesüttimisega ja mitte süütamise või mõne muu tulikahju põhjusega.

Seniste tähelepanekute järgi on iseendast põlema hakkamise võimet osutanud järgmised ained:

1. Põllumajandussaadusist: hein (eriti ristik-), õled, põhk, haganad, peksmata ja pekstud tera- ning kaunvili, kliid, koored, kõrkjad.
2. Väetisainetest: sõnnik, kunstväetisained, kustutamata lubi.
3. Küttaainetest: turvas, pruunkivi, kivisüsi, brikk, puusüsi, puu, saepuru.
4. Õlid ja rasvad ühenduses mitmesuguste tahkete ainetega, nagu lapid, riided, vill, puuvill, lina, siid, tahm, hõõvlilaastud, trei- ja saepuru jne.
5. Mitmesugused haruldased keemilised ained, mis süttivad: õhuga või veega kokku puutudes.

Peatun siin pikemalt mõnede tähtsamate ülalmainitud aineliikide isesüttimise juures.

Põllumajandussaadusist allub isesüttimisele kõige sagedamini hein. Mõningate kokkuvõtete järgi hukkub näit. šveitsis vähemalt 1% kogu heinasaagist iseendast ja ühendriiges igal aastal umbes 20 miljoni dollari väärtuses.

Eesti kohta puudub vastav kokkuvõte, kuid silmas pidades aialehtedes õige tihti esinevaid sõnumeid heinaküünide mahapõlemisest „teadmata põhjusele“, võib oletada, et ka meilgi heinte isesüttimisest tekkiv kahju ei ole väike.

Kuidas seletada heina isesüttimist?

Selle küsimuse kohta leidub praegusel ajal kaks vaadet. Nad erinevad õigupoolest vaid seletuses selle kohta, millest heina kuumenemine saab alguse.

Esimese ja vanema, prof. Märcker'ilt pärineva vaate järgi algab heina kuumenemine

bioloogiliste protsesside tagajärjel, mis võivad toimuda heinas, kui see täiesti pole ära kuivanud.

Taimerakukesed elavad edasi, hingavad ja eraldavad seejuures soojust. Soojust soodustab mitmesuguste heinas leiduvate mikroorganismide tegevust, mis omakorda jällegi tõstab temperatuuri.

See protsess võib kesta nädalaid ja lõppeda parimail juhtumel jahtumisega. Mõnikord, kui bioloogilisteks protsessideks tingimused eriti soodsad, kui heinas küllaldaselt selleks vajalikku niiskust ja hapnikku, tekkiva soojuse äravool aga takistatud, siis tõuseb temperatuur kõrgemale. Lõpuks surevad mikroorganismid küll ära, kuid siis astub tegevusse heina otsekohene hapendumine (hapnikuga ühinemine), mille tagajärjel temperatuur võib tõusta kuni põlemasüttimiseni.

Teise, Zürichi tulikahjude eksperdi G. Laupper'i poolt mitmesuguste väidete ja katsetega põhjendatud uuema vaate järgi algab kohe alul otsekohene hapendumine.

Mikroorganismid ei mängivat üldse mingit osa isesüttimise protsessis. Laupper'i püüdeks on viia kõik isesüttimised ühisele alusele. Ta võtab oma uurimuste tagajärjed järgmiselt kokku: Isesüttimist on oodata igal pool, kus leidub hapnikuga iseendast ühinema kalduvaid aineid peenelt jaotunud olekus ja kus soojuse vaba äravool on takistatud.

Kumb neist vaateist on õigem, on raske ütelda. Heina puhul peaksime küll kõige õigemaks ühendada mõlemad vaated ja oletada, et kohe algusest peale, kui paras hulk niiskust olemas, niihästi bioloogilised kui ka keemilised protsessid astuvad tegevusse. Umbes 50—60° C. juures bakterite tegevus lakkab ja edasi areneb puhtkeemiline hapendumine.

Samale vaatekohale näib olevat asunud ka Laupper'i kaastööline, Zürichi tuletõrjepeamees dr. Müller, kuigi ta seda otsekohe ei ole väljendanud.

Dr. Müller tõendab, et kui kiiresti ja tugevasti kasvanud rohi on ruttu kuivatatud ja küünidesse pandud, siis algab mõne tunni pärast käärimine. Eraldub vett. Hein pehmeneb ja laskub tihedamini kokku. Kõrred paisuvad ning tekib tihe, soojust halvasti juhtiv mass. Seejuures surutakse õhk välja ja sellega ühes ka isesüttimiseks vajaline hapnik, millega siis isesüttimine ära hoidub. Seda vaid juhul, kui hein on kuivanult sisse veetud. Halvasti kuivatatud, veel roheline hein sisaldab lõdvalt seotud hapnikku, mida see ka hariliku temperatuuri juures aegamööda välja annab. Selle hapniku arvel võib nüüd areneda hapendumine ja koguneda soojust halvasti juhtivas massis. Niipea, kui suurem veehulk on ära auranud, tõuseb tempe-

T. V. KAUP.

Ajalehtedes on ilmunud üksikute kriminaalpolitseide aastaaruandeid kriminaalkuritegevuse kohta ja on rõhutatud, et kuritegevus näitab tõusu. See selgub ka välis- ja kriminaalpolitsei aastaaruannete kokkuvõttest. Kui 1935. a. oli üle riigi jälitamisel välis- (ka raudteede) ja kriminaalpolitseis 43.458 kriminaalsüütegu jooksvast aastast ja 4.268 eelmisist aastaist, kokku 47.726 kriminaalsüütegu, siis oli 1936. a. juurdlemisel 49.988 kr. süütegu jooksvast aastast ja 5.696 eelmisist aastaist, kokku 55.684 kr. süütegu.

ratuur kiiresti, sageli hüpetena. Eriti kardetav on seisukord, kui heinamaa oli väetatud salpeetriga või kui heinas leidub rohkesti nitraate sisaldavaid taimi, näit. võililli. Salpeetrit sisaldav söestunud mass võib juba 170° C. juures põlema plahvatada.

Ohus olev heinalade näitas seda oma välimusest. Pealmisel pinnal võib märgata erakordselt sissevajanud kohti. Tundeline nina haistab omapärast ebameeldivat kõrbemislõhna. Tule väljalöömine on siis vaid veel lühikese aja küsimus. Ei tohi end lasta petta temperatuurimõõtmistega külgedelt. Peab tingimata mõõtma sellekohase, heinasse torgatava termomeetriga ülalt ja nimelt just kohtadelt, kus on tekkinud lohke, sest nende all tavaliselt asetsevadki süütekolded.

Osutavad lohud, lõhn ja temperatuur heina hädaohus olemisele, siis võib vaid tuletõrje kiire kohaletoomisega päästa heina ja hoonet. Päästmistöole tuleb asuda ettevaatlikult. Seatakse käepärast küllaldane arv veejuhtmeid. Hakatakse siis heinu kardetavast kohast maha võtma. Mida lähemale jõutakse söestunud kohale, seda tugevamini eristub auru ja mürgiseid gaase (vingugaas, CO!). Kuna need tööd raskendavad, siis iga 10 minuti tagant tuleb töötajail vahetuda. Töötama peab ülal olles seistes üle heinte pandud pikkadel laudadel. Iga silmapilk võib nimelt tuli puhkeda, kusjuures kardetav koht plahvatades laiali paiskub. Kes siis juhtub kukuma tekkivasse auku, on kadunud.

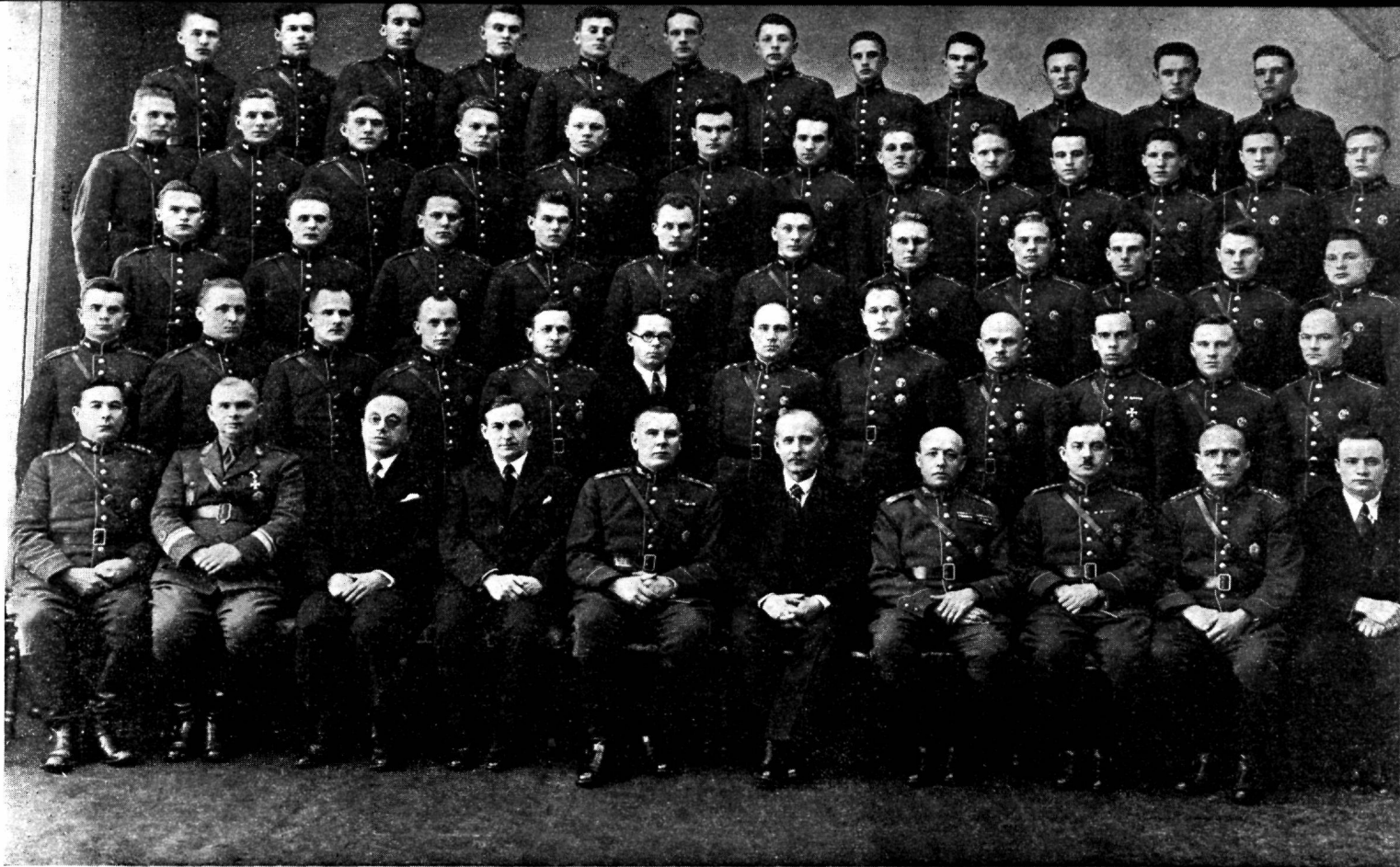
Tulepesa ja sellest väljuvate kanalite lahtikiskumisel tekib järjest sädemeid ja ka lahtist tuld. Nende kustutamiseks olgu vesi käepärast. Ärakantud kustutatud heina ei tohi panna hoonete lähedusse, sest tal on tugev kalduvus õhus uuesti süttida.

Ühe kantmeetri heina söestumisel tekib 20 kantmeetrit põlevat gaasi. Seetõttu tule äkiline lahtipuhkemine heina hoiuruumis, mõnikord koguni koos katuse ärapaiskamisega, võimaldab kaunis kindlasti oletada isesüttimist. Kogu hoone satub korraga leekidesse ja päästmise osutub võimatuks. (Jürgneb.)

Seega kuritegevus on tõusnud 1936. a. 7.958 toimetuse võrra või 16 prots. Ülesantud süütegude järgi oli kahjusumma 1935. a. 3.640.674,68 kr., 1936. a. 2.699.974,53 kr., seega on 1936. a. kuritegevusega tekitatud kahju 940.700,15 kr. või 25 prots. vähem kui eelmisel aastal.

Avalikuks tehtud süütegude kahjusumma oli 1935. a. 2.475.073,54 kr. ja 1936. a. 2.008.058,30 kr., seega 467.015,24 kr. või 18% vähem kui eelmisel aastal. Siin peab märkima, et meie praeguse statistilise aruandebankettides tuleb kahjusumma näidata koos nii kriminaalsüütegude kui õnnetuste jne. kohta. Andmete puudusel ei ole võimalik jälgida kahjusummade liikumist aastate järgi puhta kriminaalsüütegudes üksikult või kokku. Samuti ei ole võimalik teha ülevaadet sellest, kui palju õnnestub politseil juurdlemisega saada kätte kuritegevusega ära kistud vara, kuna neid andmeid ei leidu statist. teatelehtedel, seal on toodud kogusummad avalikuks tehtud juurdluste kahjusummadest (mitte jälitamisega kättesaadud esemete väärtusist).

Avastamisprotsent üksikutes süütegudes ja politseiasutuses oli 1936. a. mitmesugune. Koos eelmisel aastal alustatud juurdlustega avastati 1936. a. üle riigi 74%, täpselt samapalju kui 1935. a. See tulemus on väga hea, kusjuures siin ei ole arvestatud politsei tööd õnnetuste, juobnud oleku, admin. määruste rikkumise ja väeteenistuskohuseist kõrvalehoidmise avastamisel. (Neid ei ole näidatud ka nimetatud juurdluste kogusumma loetelus.) Üldiselt on välispolitsei toimetusse jäänud kriminaalsüütegude avastamisprotsent olnud umbes 15% kõrgem kui kriminaalpolitseil. See on tingitud asjaolust, et raskemad süüteoasjad ja „pimedad sündmused“ on saadetud kriminaalpolitseile jälitamiseks. Keskmiselt avastas välispolitsei kr. asju 1936. a. 79%, krim. politsei 63%. 1935. a. avastas välispolitsei kr. asju 81%, krim. politsei 62%. Edukaimaks kriminaalpolitseiks 1936. a. süütegude avastamisel oli Valga kriminaalpolitsei, avastades koos eelmisel aastal alus-

*POLITSEIJUHTE, POLITSEIKOOLI LEKTOREID JA POLITSEIKOOLI KÕRGEMA
KLASSI 13. LEND.*

Esimeses reas istuvad: politseiinspektor L. Pruunmaa, K. Õ. juhataja major R. Vaharo, Kohtukoja alaline liige P. Poom, Kohtukoja van. abiprokurör E. Vilberg, Politseivalitsuse direktor R. Veermaa, Siseminister K. Eenpalu, Politseivalitsuse abidirektor J. Sooman, Politseikooli direktor E. Mets, politseiinspektor A. Liit, politseiinspektor K. Kirsimägi ja teises reas keskel: abiprefekt B. Nykänen, aktsiisiala van. assistent R. Paevere, komissar J. Tiisväli, abikomissar E. Sihv, assistent E. Kolmpere, abikomissar L. Aenlo ja kõrgema klassi lõpetanud kasvandikud.

t a t u d j u u r d l u s t e g a 73%. Valgale järgnevad 68%-ga Tallinna ja Kuressaare kriminaalpolitsei ja 67%-ga Petseri, Viljandi ja Haapsalu kriminaalpolitsei.

Tulles tagasi algul puudutatud kuritegevuse tõusule 1936. a., võrreldes 1935. a. andmetega, peab alla kriipsutama, et 1935. a. langes kuritegevus Eestis erakordselt madalale. Nii avaldati 1935. a. 13.078 vargust. Alates 1926. a. oli see arv ainult 1926. a. ja 1927. a. veelgi madalam, nimelt 12.153 ja 12.200. Kõigil teistel vahepeelseil aastail avaldati vargust tunduvalt rohkem, nii 1933. a. 17.927 juhul, 1932. a. 16.471 juhul, 1934. a. 16.097 juhul, 1929. a. 15.002 juhul jne.

Üksikutes süütegudes on 1936. a. sündmuste arv ületanud kõik 1935. a. vastavad

arvud, ei ole aga peale mõne üksiku saavutanud 1934. a. taset.

Eeltoodut illustreerivad järgmised näited:

1934. a. oli tapmisi ja röövõrvu 130, 1935. a. oli tapmisi ja röövõrvu 101, 1936. a. oli tapmisi (113) ja röövõrvu (5) 118. Tapmiste ja röövõrvade avastamisprotsent on olnud alates 1926. a. 95 ümber, 1936. a. oli see täpselt 95.

1934. a. oli röövimisi 33, 1935. a. — 57, 1936. a. — 73. See süüteo liik näitab viimase kolme aasta jooksul tõusu tendentsi, avastamisprotsent kõigub 75 ümber.

1934. a. oli süütamisi 246, 1935. a. — 147, 1936. a. — 191. Avastamisprotsent kõigub 55 ümber.

1934. a. oli kelmusi 3631, 1935. a. — 2925,

rahva relvastusest.

Vabariigi Valitsuse määruse põhjal antakse politseilt kodanikele laskeriistalube 1—5 a. peale. Uue laskeriistaloe väljaandmisel või vana loa pikendamisel kantakse see laskeriistalubade registrisse, mille juures peetakse ka tähestikku. Kui ametialal peaks tekkima vajadus teada saada kas teatavale kodanikule on antud laskeriistaluba, siis tuleb läbi otsida tervelt 5 a. tähestikud ja registrid, enne kui leitakse vastavad andmed. Säärane otsimine on väga tülikas ja aegaviitev. Neil asjaoludel arvan, et senine laskeriistalubade register ei ole otstarbekohane ega täida oma ülesannet: 1) ta ei paku ülevaadet laskeriistalubade üldisest arvust, 2) ei ole võimalik selle järele kontrolli teostada loa tähtaegade üle ja 3) ei ole ülevaadet, kuipalju lube on antud teatava laskeriista peale. Lubade tähtaegade möödumisel prefektuuris ei ole üldse praeguse korra juures võimalik kontrolli teostada. Linnades teevad seda jaoskonnad ja maal konstaablid, kuid see moodus ei ole küllalt

1936. a. — 2922. Avastamisprotsent kõigub siin 83 ümber.

Et politsei töö kuritegevuse jälitamisel on muutunud aasta-aastalt pinevamaks, seda tõendab ülekuulamise arvu järjekindel tõus. Kogu politseis oli ülekuulamisi:

1933. a. — 255.169, 1934. a. — 285.080, 1935. a. — 274.593, 1936. a. — 292.487.

Eriti on tõusnud ülekuulamiste arv kriminaalpolitseis, näidates 1936. a. senisest kõrgemat seisu, iga aktiivametniku kohta keskmiselt 680 ülekuulamist aastas. Üksikuis kriminaalpolitseides olid need arvud 1936. a. kohta tunduvalt suuremad, nii Tartus 930, Võrus 868, Paides 755 jne.

Sealjuures tähendavad need arvud ainult kirjalikke ülekuulamisi, mis peavad vastama Kr. Kp. S. nõudeile. Tegelikult toimetab politsei, eriti kriminaalpolitsei, peagu iga juurdusega ka suulisi ülekuulamisi, selgitusi ja andmetekogumisi. Seda tööd arvudega ei saa registreerida ega võrrelda.

Kuigi möödunud aastal selgus, et kuritegevuse tõus väärrib tähelepanu ja tingib arvata vasti mõningaid seisukohavõtte jälitustöö korraldamisel, ei ole olukorras midagi kardetavat ega erakorralist.

kindel, ja seda eriti just isikute alalise elukoha muutmise tõttu. Sageli on prefektuuril andmeid vaja selle üle, missuguseid laskeriistu on teatavil isikul. Selle kindlakstegemiseks tuleb nõuda neid andmeid kas linna politseikomissaridelt või maaraajooni konstaablilt, mis tundub lihtsamana, kui otsida prefektuuri 5 a. raamatuid.

Neil kaalutlusil oleks soovitatav teha ümberkorraldus sel alal. Laskeriistalubade raamatus tuleks muuta senine registreerimiskord ja üleminna kartoteegi-süsteemile.

Kartoteegi-süsteemi juures tuleks kaalumisele kaks moodust:

1. Kaotada praegu tarvitusel olevad laskeriistalubade register ja selle juurde kuuluv tähestik ning nende asemele seada sisse tähestiku järjekorra kartoteek, kusjuures tähestikukaart peaks sisaldama: perekonna-, ees- ja isanime, elukoha, laskeriista liikide nimetuse, loa väljandmise aja, numbri, maksvuse, loal kustutatud tempelmarkide väärtuse ja lõpuks asjaajaja allkirja.

Kartoteegi sisseseadmine võib sündida kas laskeriistalubade registri või linna jaoskondadelt ja maaraajooni konstaablilt saadud andmete järgi.

Laskeriistaloe järjekorranumbri saamiseks tuleks väljaantavate laskeriistalubade kausta juures pidada nimestik, mis sisaldaks: 1) loa järjekorranumbri ja 2) loa omaniku perekonna- ja eesnime.

Võiks kõne alla tulla veel tähtaja ja laskeriistade registreerimise kartoteegi pidamine prefektuuris, kuid arvan, et see suurendaks seevõrd prefektuuri tööd, et praeguse koosseisu juures oleks see teostamatu. Seepärast tuleks laskeriistade registreerimine ja tähtaegade järelevalve jätta muutmata ja korraldada linnades jaoskondade vastava kartoteegi kaudu ja maaraajooni sellekohase registri pidamisega.

See kartoteegi-süsteem oleks täiesti uus ja kaugeleulatuv. Nimelt võiks siin tekkida küsimus, kas tempelmaksu kontroll ei jäta soovida. Arvan, et see ei peaks tulema kõne alla, sest 1) peab ametniku vastu rohkem usaldust olema, 2) loale allkirjutaja allkirja andmisel kontrollib, et loa pikendusaeg ja kustutatud tempelmarkide väärtus oleksid kooskõlas, ja 3) loa omanik, saades pikendatud loa, peaks märkama kohe, kui pika aja peale tema luba on pikendatud.

2. Kaotada ära ainult tähestik ja selle asemele seada sisse tähestiku kartoteek. See tähestiku kaart peaks sisaldama: perekonna-, ees-

Oli ilus talveilm ja sadas laia lõpsakat lund.

ja isanime, sünniaja, elukoha, laskeriista liikide nimetuse, loa väljaandmise aasta, järjekorranumbri ja maksvuse.

See kartoteek ei lihtsusta tööd, kuid parandab tunduvalt suure osa puudusi praegu maksva korra juures. Kergendab ülevaadet väljaantud laskeriistalubade üle ja võimaldab tarbe korral kiiret andmete kogumist selle kohta, kas teataval kodanikul on laskeriistaluba või mitte.

Tartu-Valga Prefektuuris puudus seniajani kartoteek laskeriistalubade kohta. Käesoleva aasta jaanuari lõpul oli see küsimus päevakorral ja otsustati tähestik kaotada ja selle asemele sisse seada tähestik-kartoteek eelnimetatud andmetega. Kartoteegi koostamisega jõuti lõpule 20. veebruariks. Selle sisseseadmisega avanes võimalus kontrollida, kuid võrd on rahvas prefektuuri piirkonnas relvastatud.

Kokkuvõtte seisukohaga 20. veebruaril näitas, et maksvaid laskeriistalube oli prefektuuri piirkonnas 7000, neist meeskodanikele antud 6.829 ja naiskodanikele — 171. Nende väljaantud lubade põhjal võivad kodanikud hoida ja pidada eneste juures 5.484 jahipüssi, 5.324 revolvril ja 192 spordipüssi. Sellest järeldub, et 20. veebruaril s. a. kodanikud prefektuuri piirkonnas hoidsid enese juures sellekohaste lubadega 11.000 relva.

Teise puudusena, mis vajaks täiendamist, võiks märkida sama Vab. Val. määruse Laskeriistade hoidmise, kandmise, nendega kauplemise ja nende valmistamise kohta (RT 13 — 1921) § 14, mille tekst käib järgmiselt: „müüdavate riistade üle peetakse kaupluses iseäraline nõorraamat jne.“ Ligemalt selle paragrahvi sisu vaadates selgub, et kauplejale on kohuseks tehtud pidada raamatuid ainult väljaminekute kohta, kuna sissetulekute kohta see nõue ei käi. Seepärast jääb see küsimus lahtiseks ja iga laskeriistade ja -moonaga kaupleja võib toimida oma äranägemisel. Praegu on kujunenud kord, et ühed kauplejad peavad laskeriistade ja -moonasissetulekute kohta raamatut, teised aga mitte. Politsei peab kontrollima neid kauplusi. Kontrollimisel tuleb leppida ainult väljamineku andmetega, kui sissetuleku kohta puuduvad andmed. Parem on siis, kui antakse laskeriistu sarnaseisse kauplusesse komisjonimüügiks, siis nende kohta puuduvad igasugused dokumendid. Sarnane olukord võimaldab laskeriistade ja -moonasattumist kätte, kellel puuduvad selleks load. Seepärast tuleks panna maksma kord, et laskeriistade ja -moonaga kauplejad peaksid nõorraamatu, kuhu oleksid märgitud nii sissetulekud kui väljaminekud.

Ülevaade prefektide tegevusest

adm.-korrast otsustatud heakorra ja avaliku julgeoleku vastaste süütegude asjus.

J. RAIDJÕE.

1. veebruaril s. a. täitus kaks aastat ajast, mil prefektid hakkasid otsustama Kriminaalseadustiku § 229 p. 1—3 ja § 254 esimeses ja teises lõikes ettenähtud süüteoasju.

Tähendatud süüteoasjad eraldati üldisest kohtualluvusest ja võeti otsustamisele administratiivkorrast Kaitseseisukorra seaduse § 9 p. 3¹ (RT 99 — 1934) põhjal Siseministri kui Sisekaitse ülesotsusega 19. jaanuarist 1935 (eraldamise otsus avaldati Riigi Teatajas nr. 7 — 1935) ja otsusega 25. jaanuarist 1935 (RT 9 — 1935) pandi nende otsustamine Kaitseseisukorra seaduse § 10² (RT 73 — 1934) põhjal prefektidele ja raudteepolitsei ülemkomissarile.

Kriminaalseadustiku § 229 p. 1—3 on nähtud ette järgmised süüteod: 1) keelatud relva hoidmine või kandmine (p. 1); 2) keelatud relva hoidmine või kandmine kohal, kus selle hoidmine või kandmine seadusega või sundmäärusega keelatud (p. 2); 3) relva tarvitamine laskmiseks kohal, kus säärane laskmine seadusega või sundmäärusega keelatud (p. 3), ja § 254 esimeses ja teises lõikes järgmised süüteod: 1) müra, kisa või muu korratuse tekitamine või ulaka teo kordasaatmine avalikus kohas, avalikul koosolekul või väljaspool neid, kuid avaliku rahu või korra rikkumisega (l. I), 2) eelmises lõikes nimetatud juhtudel kakluse või muu märatsemise toimepanek (l. II).

Peale elloetletud süüteoasjade pandi Siseministri otsusega 28. veebruarist 1935 (RT 21 — 1935) prefektide otsustamisele ka Siseministri sundmääruses nr. 02596 (RT 44 — 1921) ettenähtud süüteoasjad, mis seni kuulusid I, II ja III diviisi ülemate otsustamisele. Nimetatud sundmääruse eeskirjad kohustavad kõiki kodanikke ja asutusi andma üle politseiasutustele nende käes loata olevaid sõja- ja laskeriistu, laskemoona ning lõhkeaineid, samuti teatama suuliselt või kirjalikult politseiasutustele eeltähendatud esemete ja ainetel salajastest hoiupaikadest. Sundmääruse nr. 02596 eeskirjad moodustavad iseseisvate ja eraldi karistamisele kuuluvate süütegude kirjelduse KrS § 229 p. 1—3 ettenähtud süütegude kõrval niivõrd, kui neid ei saa lugeda mahutatuks tähendatud § p. 1 ja 2 eeskirjade alla.

Eeltooduga on antud ülevaade prefektide otsustamisele kuuluvate süütegude kohta. 1. veebruarist 1935 alates kuni 1. jaanuarini 1937. a., s. o. kahekümne kolme kuu kestel on tulnud prefektidel eeltähendatud süüteoasjus vaadata läbi ja otsustada juurdlustoimikuid ja nende põhjal karistada üksikisikuid tabelis toodud määral.

Nagu tabelist nähtub, on prefektide poolt eeltähendatud ajavahemikul vaadatud läbi ja otsustatud 13.980 toimikut, mis teeb kuu kohta keskmiselt 608 toim. ja määratud karistusi 19.387 juhul, mis teeb kuu kohta keskmiselt 843 juhtu. Karistusotsuste põhjal on karistatuist kannud karistuse rahatrahvi tasumisega 11.422 juhul (58,9 prots.) ja asekaristuse (aresti või vangimaja)

7.305 juhul (37,7 prots.). Tasutud rahatrahvide kogusumma eeltähendatud aja kestel ulatub 251.066,17 kr. Keskmiselt on igas kuus laekunud prefektide adm.-karistuste otsuste põhjal riigitulude arvele 10.916 kr.

Prefektuuri nimetus	Läbivaadatud ja otsustatud toimikute arv	Toimikute põhiliselt üksikisikuid karistatud	Karistatud isikuist	
			tasunud rahatrahvi	kannud kinnip. karist.
Tallinna-Harju	3849	5369	3202	1969
Tartu-Valga	2209	3090	1724	1353
Viru-Järva	1777	2329	1240	1011
Viljandi-Pärnu	1805	2465	1697	733
Lääne-Saare	1378	2128	1215	789
Petseri-Võru	1317	1773	936	720
Narva	1119	1576	961	580
Raudteede	526	657	447	150
Kokku	13980	19387	11422	7305

Süütegude liigituse järgi on üksikisikuid karistatud tähendatud ajavahemikul KrS § 229 p. 1 vastu eksimise eest 2.238 juhul (siia alla on paigutatud ka sundmääruse nr. 02596 põhjal määratud karistusjuhud), sama § p. 2 vastu eksimise eest 11 juhul ja p. 3 vastu eksimise eest 102 juhul, KrS § 254 l. I vastu eksimise eest 10.655 juhul ja sama § l. II vastu eksimise eest 6.381 juhul. Toodud andmeist nähtub, et esikoha prefektide poolt otsustatud asjus omavad avaliku rahu ja korra rikkumise ning ulakuse süüteod (10.655 juhtu), tehes välja üldarvust 54,96 prots., teise koha omavad kakluse ja muu märatsemise süüteod (6.381 juhtu), tehes välja üldarvust 32,91 prots., ja kolmanda koha keelatud relva hoidmise ja kandmise süüteod (2.238 juhtu), tehes välja üldarvust 11,54 prots., ülejäänud süütegeid, s. o. relva hoidmine või kandmine kohal, kus see keelatud, ja relva tarvitamine laskmiseks kohal, kus see keelatud, tuleb ette üldiselt vähe, moodustades üldarvust alla 1 prots.

Karistatute soolise liigituse järgi on mehi karistatud eeltähendatud ajavahemikul 18.320 juhul (94,50 prots.) ja naisi 1.067 juhul (5,50 prots.), viimaseid peaaesjalikult avaliku rahu ja korrarikkumise süütegude eest. Perekonnaseisu järgi on määratud karistusi abielulistele 6.857 juhul (35,37 prots.) ja vallalistele 12.530 juhul (64,63 prots.).

Karistatute kutselise tegevuse järgi on karistusi määratud põllupidajatele ja põllutöölisile 5.371 juhul (27,70 prots.), kalureile ja meremeestele 489 juhul (2,52 prots.), töölisile ja käsitöölisile 10.012 juhul (51,65 prots.), riigi ja omavalitsuse teenijaile 30 juhul (0,15 prots.), tööstus- ja kaubanduslale tegutsejatele (ettevõtjad ja palgalised) 1.118 juhul

Ülevaade Vabariigi 19. aastapäeva paraadist Tallinnas.

(5,77 prots.), vabakutselisile 49 juhul (0,25 prots.) ja mitmesuguseile, eelmistesse kutsealadesse mittekuuluvaile isikuile 2.318 juhul (11,96 prots.).

Karistatute haridusliku seisu järgi jagunevad karistused järgmiselt: algharidusega isikuid karistatud 18.538 juhul (95,63 prots.), keskharidusega isikuid 750 juhul (3,87 prots.) ja kõrgema haridusega isikuid 99 juhul (0,50 prots.).

Kui Siseminister Sisekaitse ülemana kaks aastat tagasi otsustas eraldada kaitseseisukorda kuulutatud maa-alal üldisest kohtualluvusest eeltähendatud süüteod ning võtta otsustamisele administratiivkorras, siis selle põhjuseks oli vajadus alustada nende süüteoasjade kiire selgitamise ja otsustamise kaudu edukat võitlust ülekatte läinud igasuguste ulakuste vastu, kuna kohtu korras nende väärnähetate vastu võitlemine aeglase käigu tõttu ei annud küllaldaselt tulemusi.

Kas ulakuse ja korrariikkumise süüteod kiire selgitamise ja karistamise tagajärjel on vähenenud, seda ei saa ütelda eeltoodud andmeil. Kuidas prefektide tegevus eeltähendatud süüteoasjade otsustamisel 1. veebruarist 1935. a. alates kuni 1. jaanuarini 1937. a. on arenenud, seda näitavad järgmised andmed:

1935. a. esimesel tegevuskuul, s. o. veebruaris oli karistatud isikute arv võrdlemisi väike, alla 400 (392), järgmisel kuul, s. o. märtsis tõuseb üle 800 (803), siis järgneval kolmel kuul, aprillis, mais, juunis, väikeste kõikumistega püsib peaaegu samal tasemel, juulikuus kerkib 1000 lähedale (973) ja augustis tõuseb juba üle 1.100 (1.120) ja septembris langeb alla 1000, püsib oktoobris samal tasemel, novembris ulatub jälle üle 1.000 ja teeb järsu languse detsembris, jäädes peatuma 778-le. 1936. a. jaanuarikuus püsib karistatute arv 800 lähedal (797) ja kõigub veebruari-, märtsi-, aprilli- ning maikuus õige vähe, 700 ja 800 vahel, juunis langeb 600 lähedale (627) ja hakkab jälle järsku tõusma, ulatudes augustis üle 1.100 (1.141), kust langeb järsult alla, peatudes oktoobris 850 lähedal, tõuseb vähe novembris ja jõuab detsembris jälle 1935. a. detsembrikuu tasemele, s. o. alla 800 (766).

Peatudes eeltoodud andmete juures, võivad tekkida järgmised küsimused: miks 1935. a. esimesel tegevuskuul, s. o. veebruaris karistatud isikute arv on palju madalam järgmiste kuude arvudest ja missugusel põhjusel mõlemal aastal augustikuus karistatute arv tõuseb üle 1.100? Vastus esimesele küsimusele oleks: 1935. a. veebruaris karistatute arv oli madalam seetõttu, et siis otsustatud süü-

teoasjad olid enamuses alustatud enne eraldamise otsuse avaldamist. Uue olukorra teatavakssaamisega tõuseb otsekohe politseile esitatud kaebuste arv, põhjusel, et administratiivkorras rahurikkumise ja ulakuse süütegude otsustamine muutis asjakäigu lihtsaks ja kergeks, pealegi jäi ära kaebuste esitamisel kohtu korra juures nõutav 5-kroonine kautsjon, mis seni tõkestas kaebuste tõstmist. Kui varem kahjukannatajad sageli ulakuse ja rahurikkumise asjus kautsjoni pärast loobusid süüdistuse tõstmisest, siis tähendatud süüteoasjade otsustamisel adm.-korras seda enam ei tehta. Eeltoodud põhjusel on kõigi teiste kuude süüteoasjade ja karistatud isikute arv kaks korda ja enam kõrgem kui 1935. a. veebruarikuus. Mis puutub sellesse, et kummalgi aastal augustikuus karistatute arv tõuseb kõige kõrgemale, siis selle põhjus ei seisa süütegude arvu tõusus, vaid see on tingitud peamiselt süütegude selgitamise käigust, mis osa politseiametnike puhkusel viibimise tõttu on olnud juuni- ja juulikuus paratamatult aeglasem ning puhkusel viibijate tagasitulekul intensiivsem augustis.

Peatudes lühidalt veel kummagi aasta tegevuse juures eraldi, oleks märkida, et 1935. a. üheteistkümneme tegevuskuu jooksul on määratud karistusi üldse 9.431 juhul, mis teeb kuu kohta keskmiselt 858 juhtu ja 1936. a. kaheistkümneme tegevuskuu kestel 9.956 juhul, mis teeb kuu kohta keskmiselt 829 juhtu, seega on 1936. a. karistatute arv vähenenud keskmiselt kuu kohta 29 juhu võrra.

Nagu eelpool tähendatud, oli kõne all olevate süütegude kohtu alluvusest eraldamise ja administratiivkorras otsustamise võtmise sihiks süüteoasjade selgitamise ja otsustamise kiirus avaliku korra ja julgeoleku tõhusama kindlustamise huvides. Süüteoasjade kiire selgitamine ja otsustamine ei takista asjaosalisi kaitsmast oma õigusi, kui need on riivatud. Õiguste kaitse prefektide poolt otsustatud süütegude asjus on võimaldatud edasikaebamise teel Siseministrile kui Sisekaitse ülemale.

Kuipalju edasikaebamise võimalust eelmärgitud ajavahemikul karistatute poolt on kasutatud ja milliseid tagajärgi see on annud, seda näitab tabel.

Nagu tabelist nähtub, on kõige rohkem kaebusi antud Viljandi-Pärnu prefekti otsuste peale, kelle otsuste peale antud edasikaebuste arv moodustab prefekti otsuste üldarvust 8,35 prots. Järgmisel kohal seisab Petseri-Võru prefektuur 6,81

1. märtsil 1935 loositud E. Öhu- ja Gaasikaitse Liidu rahalisel loteriil langes peavõit piletile nr. 95.477. Selle pileti omanikuks oli Petserimaa talunik Vassili R., kellel oli üldse kaks piletit. Mõni päev pärast 1. märtsi viis Vassili R. Petseri linna kaupmehele Julius A-le piima. Julius A. viibis parajasti kaupluses ning luges ajalehte, milles olid avaldatud loosimised. Vassili R. palus kaupmeest lehest järele vaadata, kas tema piletid on võitnud loosimisel, andes selleks piletid kaupmehe kätte. Kaupmees A., võrrelnud piletid ajalehe andmetega, seletas, et ajalehe andmeil peavõit olevat läinud Tallinna ning ka teisi suuremaid võite ei olevat langenud Vassili R. piletele. Avaldas aga seejuures arvamusi, et võib-olla on R. piletile langenud mõni Kr. 2.50 võit, mille kontrollimiseks temal puuduvat aeg. Vassili R., kes tundud kokkuhoidliku mehena, pistnud seepeale halama, kahetsedes pilete eest asjatult mahavisatud kaht krooni.

Kaupmees A. teinud talle siis nagu „hea-mehepoolest“ ettepaneku, müüa piletid 3 krooni eest temale, sest võib-olla on neile langenud kahe- ja poolekroonised võidud. Vassili R. nõustuski sellega ja nõnda sattus võidupilet 10.000 kroonile 3 krooni eest Julius A. kätte.

Kuid peavõidu väljavõtmine pettuse teel omandatud piletiga ei läinud nii libedasti nagu Julius A. oli lootnud. Loteriitoimkonnas oli teada, et peavõidu pileti oli omandanud Vassili R. ja seal keelduti raha välja maksmast, enne kui on selgitatud, kuidas piletit sattus Vassili R-i käest Julius A. kätte. Nüüd kuulis ka Vassili R., et tema piletit on võitnud ning avaldas asjast kriminaalpolitseile. Julius A. end kelmuse süüdi ei tunnistanud ja seletas, nagu oleks ta Vassili R-ilt piletid ostnud enne lõpploosimist. Kuid ringkonnakohus oli teises arvamuses ja karistas teda 3-kuise vangistusega.

*

prots. ja kolmandal kohal Viru-Järva prefektuur 6,09 prots, teised on alla 3 prots., Lääne-Saare ja Raudteede prefektuurid koguni alla 2 prots. Edasikaebuste koguarv 711 on üldiselt väga väike, 3,92 prots. otsuste üldarvust.

Prefektuuri nimetus	Otsuste peale antud edasikaebuste arv	Kaebuste % otsuste üldarvust	Kaevatud otsuseid tühistatud	Kaebuste põhjal karistusi vähendatud	Kaebusist tagajärjeta jätetud
Tallinna-Harju	113	2,14	6	4	103
Tartu Valga	81	2,62	9	3	69
Viru-Järva	139	6,09	4	2	133
Viljandi-Pärnu	213	8,35	16	9	188
Lääne-Saare	37	1,86	4	3	30
Petseri-Võru	120	6,81	8	7	105
Narva	47	2,66	6	8	33
Raudteede	11	1,55	—	1	10
Kokku	761	3,92	53	37	671

Edasikaebuste põhjal on tühistatud 53 karistusotsust, mis teeb välja kaebuste üldarvust 6,97 prots. ja karistusi vähendatud 37 juhul, mis teeb välja kaebuste üldarvust 4,86 prots. Tagajärjeta on jätetud 671 kaebust, mis teeb välja kaebuste üldarvust 88,17 prots.

Toodud andmeist nähtub, et edasikaebuste põhjal tühistatud ja muudetud otsuste arv on õige väike, edasikaebuste üldarvust 11,83 prots., mis näitab, et prefektide otsused rõhuvas enamuses on tehtud läbimõeldult, kaalutletult ja süüteo iseloomule vastavalt.

Otsuste tühistamise ja muutmise peamiseks põhjuseks on olnud järgmised asjaolud: 1) juurdlusega nõrgalt tõendatud süüdistus, 2) süütegude konkurentsi (ideaalkonkurentsi) juhud (sagedamini

ette tulnud sellesarnaseist juhtudest oleks märkida kaklemise (KrS § 254 l. II) ja kerge kehavigastuse (KrS § 433 l. I) konkurents, mille puhul kahekordse karistamise vältimiseks prefekti otsus kaklemise kui üleastumise karistamise kohta on tühistatud), 3) karistatu süüdimatus, 4) süüteo osaliseks sattumine vastu karistatu tahtmist (endakaitse tõttu või muil põhjusil). Peale eeltoodud otsuste tühistamise sisuliste põhjuste on mõned otsused tühistatud vormilisel põhjusil. Karistuse vähendamise peamiseks põhjuseks on olnud süüteo iseloomule mittevastav (kõrge) karistus, mõnel juhul ka karistatu raske majanduslik seisukord.

Eeltooduga on antud kokkuvõtlik ülevaade prefektide poolt adm.-korrast otsustatud heakorra ja avaliku julgeoleku vastaste süüteoasjade kohta. Toodud andmete põhjal tuleb konstatteerida, et prefektide tegevus sel alal on väga töörohke ja nõuab prefektidelt oma otsekoheste ülesannete täitmise kõrval rohkesti aega ja kannatlikkust, et suuta otsustada süüteoasju erapooletult ja õiglaselt. Et see nii on toimunud, seda tõendab väike edasikaebuste arv (3,92 prots. otsuste üldarvust). Kuigi eeltoodud andmed ei näita, et prefektide otsustada olevad avaliku korra ja julgeoleku vastased süüteod oleksid kiire selgitamise ja otsustamise tõttu eriti märgatavalt vähenenud (1936. a. kuu kohta 29 juhtu vähem kui 1935. a.), tuleb siiski kinnitada, et ulakustele on pandud piir, maapidudel ja külatänavail on jäänud vähemaks kaklemised, raurikkumised ja revolvripaigutamised.

Tuleb tunnustada, et prefektide võimupiiride laiendamine õiguse andmisega eeltähendatud süüteoasjade otsustamiseks on võimaldanud igale prefektile paremini hoolitseda selle eest, et prefektuuri piirkonnas valitseks kord ja selle tagajärjel on kasvanud üldine julgeoleku tunne ning teadmine, et heakord ja avalik julgeolek on iga kodaniku heakäekäigu alus.

1. veebr. 1935 sõitis Senno valla talunik Mihail P. Petseri laadale takku müütama, mida oli kaalult 12 kg Kr. 4.50 väärtuses. Linna serval maanteel peatas teda keegi noormees, kes ütles enda oleva Petseris asuva Mägi ja Nassari kaubamaja linaostja, ning hakkas P-lt takku kaupleva. P. müüski oma takud kaalumatu tundmatule noormehele Kr. 4.50 eest ning sai ostjalt raha asemele tseki, millega kästutud minna Mägi ja Nassari kaubamajja raha järele. Kui P. läks tsekiga mainitud kaubamajja, selgus, et kaubamaja sääraseid tsekkid välja ei anna ja tegemist on seega petturiga.

Kriminaalpolitseil õnnestus petturit tabada. Selleks osutus Vilo vallas alunev Aleksander S., kes sama võttega oli omandanud veel ühe teise külamehel linad. Pettuse teel omandatud takud ja linad oli ta ühele tõelisele linaostjale edasi müünud. Jaoskonnakohtunik karistas teda vangistusega.

1934. a. maikuu tuli Rootova valda ühte tallu tundmatu mees, kes nimetas end Tartust asuva E. Kangro päevapildi-suurendusäri agentiks Elmar V.-ks, ja võttis talunikult Minkel R.-ilt tellimise päevapildi suurendamiseks. Tellimise kindlustuseks V. nõudis ja sai R.-ilt kr. 3.25 raha. Hiljem selgus, et V. ei olnudki mainitud äri agent, vaid sellena esinedes pettis R.-ilt raha välja.

14. jaanuaril 1934 tuli Petseris Darja H. juurde tundmatu mees ja pakkus müüa eetrit, mis tal oli kaasas plekknõuga. Ostja veenmiseks, et plekknõu tõepoolest sisaldab eetrit, avas müüja nõu korgi ja valas nõust veidi eetrit ostjale maitsmiseks. Nõust valatud vedelik osutumudki eetriks ja Darja H. ostis selle kr. 17 eest. Hiljem selgus, et ostetud plekknõule oli korgiavause alla joodetud plekktorit, mis sisaldas eetrit, kuna muide nõu oli täidetud veega.

Täpselt samal kombel sai tüssata ka Anna R. Rootova vallas.

Kriminaalpolitsei selgitas, et mõlemad kelmused saatis korda Rootova vallas elunev Peeter Z.

Rootova vallas elunev Andrei R. võlgnes Petseris elunevale Jakob P.-le 150 krooni ja andis viimasele vekslit jõuka taluniku Vladimir Z. žiiroga.

1934. a. sügisel Andrei R. suri. Jakob P. sõitis nüüd R. tallu, et võtta kadunu poegadelt uus veksel isa võla kindlustuseks. Uue vekslit andmisel kutsuti kohale ka Vladimir Z. žiiri andmiseks. Enne Z. tulekut kirjutasi Andrei R. pojad P. poolt kaasatoodud veksliplangile oma nimed vekslit esiküljel alla, mispeale P. võttis vekslit jälle enda kätte. Kui Z. hiljem kohale jõudis, pani P. tema ette lauale ühe veksliplangi tagupoolega ülespoole, hoidis sellest ise kogu aja kinni ja laskis Z. sellele oma nime kirjutada, seletades, et tegemist olevat R. veksliga. Z. usaldas P.-d ja ei vaadanudki allakirjutatava vekslit esiküljel.

Mõni kuu hiljem Z. sai notarilt teate, et tema juures olevat protestitud Aleksander S. poolt väljaantud veksel kr. 500.— peale, millel leiduvat Z. žiiri. Kuna Z. seesugusele vekslile ei annud oma allkirja, teatas ta loost kriminaalpolitseile.

Juurdlusega selgus, et Jakob P. oli saanud 1934. a. kevadel Aleksander S.-ilt 500 kr. võla kindlustuseks blankoveksli ilma žiirideta. Hiljem ilmses, et S. on varanduseta ning temalt polnud midagi võtta. Et oma raha päästa, kasutas P. juhust R.-ide vekslit uuendamise ja laskis Vladimir Z., kes jõukas talunik, S. vekslile žirandina alla kirjutada. Selle vekslit müüs P. kolmandale isikule edasi ning viimane asus Z.-ilt raha sisse nõudma.

P. püüdis seletada, nagu oleks tema S. blankoveksli edasi müünud, kusjuures veksel vahepeal ka Z. käes olnud, kes selle omakorda oma žiiriga edasi müünud jne., kuni see veksel lõpuks jälle ostuteel tema kätte sattunud. See aga ei leidnud kinnitust ja P. sai 1 aastaks vangimajja.

18. juulil 1935 ilmus keegi tundmatu mees ühes tundmatu naisega Meremäe vallas Ferdinand A. tallu, kus pereema oli haige. Tundmatu mees esitles oma kaaslannat arstina ja seletas, et viimane võivat haige perenaise terveks arstida. Tundmatud isikud paistnud Ferdinand A.-le usaldusväärseina ja ta nõustunud arstimisega. Tundmatud seletanud, et vajalisi ravimeid nad pidavat muretsema Petserist, milleks „tohter“ kahel päeval talust ära käis. Tagasi tulles tõi ta „arstimeid“ kaasa ja esitas A.-le arved kr. 3.30 peale. Arved kandsid prov. Rootsi allkirja.

Hiljem selgus, et arst polnudki arst, vaid Tartust pärit naiskelm Anni P. Tema kaaslasteks osutus korduvalt karistatu Erich T., pärit samuti Tartust.

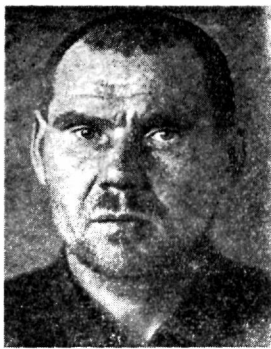
Tallinna-Harju prefekt

Reimo kõneles 2. märtsil k. a. raadios teemal: „Kes rikuvad korda ja kaklevad Eestis“. Pooltunnises väga huvitavas ettekandes prefekt Reimo andis tervikulise pildi poliitise tegevuse üle viimasel paaril aastal kaklemiste ja rahurikkumiste ärahoidmistel. Sealjuures rõhutas kõneleja oma isiklike tähelepanekute ja statistiliste andmete varal alkoholi suurt osatähtsust kaklemistes ja muus ulakuis.

Joogikohti on meil liig palju ja liig tihedalt, tähendas kõneleja, mis igasuguste ettekannetega meelitavad noori tantsuhimulisi enese ümber. Siit algab „Kolgata“ tee. Noori peab üles otsima ja neile peab pakutama muid meelelahutusi. Lõpuks peatus prefekt veel poliitise kohtumõistmise funktsioonide juures ja tähendas, et sest ajast, kui poliitisele on antud karistamise õigused ulakuste jne. alal, on statistiliste andmete põhjal sellelaadsetes süütegudes tagasiminekut olnud 3 prots. — tegelik tagasiminekut olevat veelgi suurem, kuna nüüd algatusi süütegude kohta olevat tunduvalt enam. Loodame Tallinna-Harju prefekti sellekohase kirjutise „Poliitiselehe“ järgmises numbris avaldada.

Gaasikaitse ja selle abinõude filmide demonstreerimise

korraldas Politseivalitsuse Kodanliku Õhukaitse ja Tuletõrje Osakond pühapäeval, 7. märtsil k.a., kino „Ars'i“ ruumes. Filmide kohta andis selust mag. Arro. Mahukas „Ars'i“ saal oli asjavõhvilisist täis.

KURJATEGIJATE TÜÜPE.

Põrmu-Kutt.

K. PÄRTMAA.

PÕRMU-KUTT

Kümmekond aastat tagasi tundis seda nime iga politseinik. Tema tundemärgid — keskmine kasv, tugev laiaõlaline kehaehitus, lühike kael ja aasialik nägu väljaulatuvate põsenukkidega — olid igal politseinikul silme ees ning tema otsimisel surus igaüks taskus toekamalt püstolipära. Oli kõigil teada, et vähema kahtluse puhul Põrmu-Kutt tulistab tabajat, mispärast viimane pidi alati olema valvel. Kuna Põrmu-Kutt teotses ka Venemaa ja Lätimaal ja valitses nende maade keeli, oskas ta õigel ajal ja tarvilisel korral põgeneda üle piiri. Tema viimne ja lõplik tabamine sündis 3. novembril 1927. a. Lätimaal, Tuksumis, Läti kriminaalpolitsei ametnike poolt röövteolt.

Põrmu kuritegude paluregister on õige pikk ja kirju.

Oma 32 eluaasta kestel toimis Põrmu-Kutt terve rea mitmesuguseid kuritegusid Eestis, Lätis ja Venemaal. Kurjategijate peres seisab ta oma julma ja toore iseloomu poolt kahtlemata esikohal. Enamjagu temalt kordasaadetud kuritegudest on jäänud avastamata tõendite puudusel, sest Põrm kuulus nende kurjategijate hulka, kes kõikjal teotses vaid üksinda ja kellelegi neid avatdamata. Kellegagi sõna rääkimata istus Põrm ka vangikambri ja kandis rahulikult oma teenitud karistuse.

August Põrmu nooruspõlv.

August Põrm sündis 23. nov. 1895. a. Narva linnas. Tema vanemad igapäevase tööga toitsid kehvalt suurt perekonda. Alati vaikiv ja kinnise iseloomuga August, nähes alalist puudust perekonnas, tundis juba maast-madalast vaenu oma kaaslaste vastu, kelle vanemad olid jõukamad. Juba poisikeseeas, lonkides valveta tänavail tühja kõhuga, tekkisid temas kuritegevuse algeod ning peatseltki ei suutnud ta vahet teha oma ega võõra vara vahel. Alul toimusid väikesed näppamised tühja kõhu täiteks, hiljem ei piirdunud sellega. Sellises olukorras süvenesid Põrmus kuritegelised instinktid päev-päevaga. Hiljem siirdusid vanemad Venemaale, Jamburgi kreisi, kuhu võeti kaasa ka karjapoisik-ikka jõudnud August. Seal võõrsil olles kordusid omakssaanud halvad kombad.

Väejooksikuna ja kutselise kurjategijana.

Ühest kohast teise liikudes, sageli teenistuses ja isegi elukohata, varastas ta pisitasa ja ettevaatlikult ning oskas politsei- ja kohtuvõimude eest kõrvale hoiduda. Sõja ajal „töötas“ Põrm väeteenistusest kõrvalehoidjana Jamburgi ümbruskonnas, pannes toime rea suuremaid mürdvargusi ja röövmõrtsukatöid. Räägiti avalikult,

et Põrmu-Kutt töötab, kuid teda ei läinud korda tabada.

1918. a. kevadel tuli Põrm kui Paasvere valla kodanik Eestisse ja teenis mitmel pool päevatööliseana. Pärast okupatsioonivõimude lahkumist võeti ta mobilisatsiooni korras sõjaväeteenistusse, kuid varsti oli tema nimi väejooksikute nimekirjas. Tol ajal pandi toime Virumaal hulk mitmesuguseid kuritegusid, milles kahtlustati väejooksik Põrmu, keda aga ei läinud korda tabada. 1919. a. lõpul asus Võsule, Sae tallu sulasena teenima keegi isik, kel puudusid isikut tõendavad dokumendid. Peremehe korduvale nõudele — esitada dokumendid — vabandas sulane mitmesuguste põhjustega, lubades need edaspidi muretseda, seletades, et tema nimi on August Põrm. Kuna peremees ei tunnud selle nimekandjat, teatas ta siiski asjast kohalikule politseinikule. Viimase tallu ilmumisel põgenes otsitav. Nädal hiljem varastati Rakveres J. Lööniku kauplusest mürdvarguse teel toiduaineid ning vargusekõvale jäetis varas maha „Vaba Maa“ ajalehe, mis kandis Sae talu pidaja nime ja aadressi. Juurdlusega selgus, et nimetatud ajaleht oli jäänud Sae talust põgenenud Põrmu kätte, keda ei läinud korda tabada. Sama aasta septembrikuus tabati A. Põrm varguselt Haljala lähedal ja paigutati valla arestikambri, et järgmisel päeval saata edasi Rakvere politsei korraldusse. Tabatu teeskles puruhaiget, ja et keegi tema minevikku ei teadnud, peeti teda vargapoisiks ja määrati saatjaks üks isik. Kogu tee lonkis „haige“ oma saatja najal, kes teda kohtles kui haiget. Rakvere lähedal „Tõrremäe“ all, kuhu linna tornid paistsid, jäi „haige“ järsku seisma, ning käega näidates linna poole, käskis oma saatjat tagasi vaatamata edasi minna, lubades ise metsa põgeneda. Sarnane järsk käsklus, pealegi haige vahialuse poolt, kohutas saatja niivõrd, et see esimesel hetkel ei mõistnud midagi ette võtta. Seda kasutas Põrm, lõi saatjale kiviga pähe ja põgenes. Kui toibunud saatja jõudis üksi sihtkohta, oli Põrm kaugel ja tema otsimised ei annud tagajärgi.

1922. a. alul teatati Haljala alevikust telefoni teel Rakvere kriminaalpolitseile, et keegi tundmatu isik on pannud alevikus päeva ajal mürdvarguse toime ja arvatavasti liigub varastatud riidepakiga Rakvere suunas. Kriminaalpolitseil õnnestus varga tabamine ja ta toimetati kriminaalpolitseisse. Ülekuulamisele seletas tabatu, et tema nimi on Aleksander Lepp ja ta on tulnud Venemaalt, kaotanud oma dokumendid ning keegi teda siin ei tundvat. A. Lepa nimeline isik paigutati vangis-

majja, kuna tema päevapildid ja registreerimised andmed saadeti politseiasutustele isiku kindlakstehtemiseks. See ei annud tagajärgi ja kohus karistas Aleksander Leppa 6-kuise vangistusega. Pärast karistuse kandmist saadeti A. Lepp üle piiri tagasi Venemaale. Tema õige nimi jäigi esialgu saladusse. 1923. a. suvel tabati Avinurme vallas varguselt isik, kelle juures leidusid August Põrmu nimelised dokumendid. Teel vallamajja põgenes tabatu saatjate käest, kuid Aleksander Lepa päevapildid tundsid tabajad põgenenud August Põrmu.

1923. a. 16. oktoobri ööl süüdati Vösul Sae talu karjalaut. Ajal, mil elanikud viibisid tulikahju kustutamisel, varastati elumajast akna purustamise teel mitmesugust varandust, mille hulgas oli peremehe kodukootud ülikond. Juurdlemisel selgus, et kuriteo päeval on Vösu lähedal metsas nähtud kahtlast isikut, kelle tundemärgid sarnlevad A. Põrmuga; ühtlasi leiti varguse kohta ligidalt vanad täitunud riided, mis valmistatud vene sinelist. Oli selge, et siin on tegemist endise sulase Aug. Põrmuga, kes peremehele kättemaksuks süüta karjatalli. Jälitamisel selgus, et A. Põrm oli seekord põgenenud Lätimaale. Kuu aega hiljem tabaski Valga kriminaalpolitsei otsitava Lätlast üle piiri tulekul ning tema seljas oli Sae talu peremehe ülikond, mille ta tulikahju ajal varastanud. Ehkki Põrm salgas karjatalli süütamist ja vargust, oli see juurdlusega kindlaks tehtud ning kohus karistas teda 5-aastase sunnitööga.

Vanglamüürid ei pea Põrmu.

Vanglamüürid ei olnud küllalt kindlad Põrmu Vanglamüürid ei olnud küllalt kindlad Põrmu jaoks. 1927. a. suvel põgenes ta Harku vanglast. Mõõda metsi ja rabu liikudes ning vargustest elatades, rändas ta jällegi Venemaa poole. Avinurme vallas kohtas ta ühel ööl hobusel koju poole sõitvat Eduard Õunapuud, kes kurja aimamata tukkus vankril. Kohe oli kurjategijal julm plaan valmis ja salaja oma ohvrile lähenedes purustas kiviga selle pealuu, röövis surnukehalt mantli, saapad, raha, taskukella ja hobuse vankriga; jättes paljaksröövitud surnukeha tee äärde, jatkas rahulikult oma teekonda — Venemaa poole. Enne Eestist lahkumist otsustas roimari veel külastada oma sõpra — vangikaaslast — kes tol ajal elas Paasvere vallas ja kelle kaasabil võis röövitud hobuse „rahaks teha“. Kuna vankriga liikumine prõksel teel tülikas, jättis selle tapmiskoha ligidale metsa ning riietudes surnukehalt röövitud rõivaisse, sõitis ratsa Paasvere poole. Sõbra-asuniku juures lõigati hobusel saba ja lakk lühemaks ning otsiti ka ostja. Passita hobuse müümine osutus tülikaks ja lõpuks lasti see lihtsalt lahti. Röövitud rahaga pummeldas Põrm paar päeva oma sõbra juures ja muretsetes endale Nagan-süst. püstoli. Raha lõppedes otsustas uut hankida ning ööl vastu 19. okt. 1927. a. tungis ta akna purustamise teel Muuga mõisa end. valitseja K. Gilovi elutuppa, kus püstoliga ähvardades nõudis raha väljaandmist. Seda mitte saades, röövis ta kaks hinnalist kasukat, mõned väärtasjad ja lahkus tulnud teed mõõda. Teades, et hirmunud vanake Gilov ei sõnda majast väljuda ega abi kutsuda, sammus Põrm lähedalasuva J. Teimanni lukustatud karjatalli juurde, mille luku purustas ja tallist ühe lehma ja lamba nõõripidi kaasa võttis. Kuna lehm hästi järele ei tulnud

ja raske oli üksinda kaht looma edasi toimetada, laskis ta lehma lahti umbes ½ km tallist eemal, kuna lamba viis kaasa oma sõbra-asuniku juurde.

Juurdlemisel tundis K. Gilov ettenäidatud päevapildi järgi Aug. Põrmu röövijana, kuid tema asukoht oli kriminalistidele teadmata. Ühtlasi selgus, et Paasvere ümbrusest leitud omanikuta hobune on röövitud Ed. Õunapuult, mispärast oli selge, et see röövroim oli Põrmu töö. Mitme-päevase pingutava töö tagajärjel hakkasid asjaloolud selginema ja siis tuli avalikuks ka Põrmu sõber-asunik. Viimase juurest läbiotsimisel leiti lõigatud saba, lakk, röövitud saapad, vihmaman- tel, lambanahk ja t. esemed; peasüüdlane Põrm oli kadunud. Veel selgus, et Põrm tööbides oli maganud püstol peos, valmis tabajat tulistama.

4. novembril 1927. a. ilmus Valga kriminaalpolitseisse Jelgava (Miiitavi) kriminaalpolitseiülema ja teatas, et 3. novembril on Tuksumi linnas sõjariistus röövteolt tabatud tundmatu isik, kes nimetab ennast Aleksander Berjosoviks. Ühtlasi näitas Läti kriminalist A. Berjosovi päevapilti, kelles Valga kriminaalpolitsei tunti otsitavat Aug. Põrmi. Rakverest Jelgava lähetatud kriminalisti tundis Põrm isiklikult ja teda Läti kriminaalamet- nike hulgas ära tundes, lausub esimesena eesti keeles: „Mis me enam räägime.“ Enne seda oli ta kogu aja kinnitanud, et tema on venelane, pole Eestis käinud ega oska eesti keelt. Vahepeal tuli avalikuks, et põgenedes Paasvere vallast Lätimaa poole, oli Põrm Kärtna jaama juures raudtee ligid- al kägistamise teel tapnud kooliõpilase S. ja pannud selle kallal vägistamise toime. Kõik eel- nimetatud süüteo tunnistas Põrm avameelselt üles ega salanud nende üksikasju.

Hiljem olid Tartu-Võru rahukogus mõlemad tapmisesajad arutusel ning selleks ajaks andsid Läti võimud Põrmu üle Eesti võimudele. Kohus mõistis Põrmule surmanuhtluse poomisega, missugune otsus jäi täide viimata seepärast, et ta Läti kohtuvõimudele tuli tagasi anda, kus ta viimase kuriteo saatis korda. Ka Läti kohus mõistis Põr- mu surma mahalaskmise teel, missugune otsus viidi täide Lätis. Pärast kohtuotsuse kuulutamist keeldunud Põrm toitu vastu võtmast ja püüdnud isegi lõpetada oma elu poomisega. Surmaotsuse täideviimisel hüüdnud viimse sõnana: „Proštajte rebjata“. Seega lõppes julma roimari elukäik.

Politseiametnike-reservohvitseridele an- netati rinnamärke.

Pühapäeval, 21. veebruaril k. a. kogunesid Ohvitseride Keskkoogu ruumesse Sõjavägede Staabi Ohvitseridekogu reserv-ohvitseride sektsiooni liikmed, kuhu kuulub ka grupp Tal- linna politseiametnikke, et võtta vastu reserv- ohvitseride sektsiooni rinnamärke.

Sel puhul oli sinna tulnud ka Sõjavägede Staabi kõrgemaid ohvitseri.

Peale sissejuhatava kõne, mille pidas sekt- siooni esimees, Kohtukoja prokurör — reserv- kapten Assor, järgnes kindral Reeki poolt rin- namärkide ja diplomite väljaandmine.

Sektsiooni liikmeist said rinnamärgid Tallinna politseiametnikud-reserv-ohvitserid: kapten Reim- o (Reimann), kapten Kuben, kapten Randveer (Gutmann), kapten Ernits, leitnant Nykanen, leitnant Tamm ja lipnik Kriisa.

UUS LEND POLITSEIOHVITSERE.

11. skp. lõppesid Politseikoolis kõrgema klassi kursused, kusjuures kutsetunnistusi anti 39 kasvandikule, kellest enamik määrati konstaabli kohtadele, kuna osa kriminaalpolitseisse. Seekordne lend oli arvult kolmeteistkümnes ja algas tegevust koolis m. a. augustis. Enne kooli kursuste algust viibisid kasvandikud politseiameti kandidaadidena pool aastat prefektuurides praktikal, mis laseb eeldada, et kutsetunnistuse omandanud noored politseiohvitserid seisavad kõigiti oma ameti ja ülesannete kõrgusel. Varem sarnast praktiseerimise võimalust ei olnud.

Märkimata ei saa jätta ka seda, et viimane Politseikooli kursus oli oma õppeainete ulatuselt täiuslikum seniolnuist. Nii oli nimetatud lennu lõpetajail võimalus omandada neile korraldatud kursuste kaudu teoreetilisi ja praktilisi teadmisi autojuhtimise ja -asjanduse ja fotoasjanduse alal. Peale selle tutvustati neid veel põhjalikult gaasikaitse ja tuletõrje tegevusega.

Kõik noored politseiohvitserid on gümnaasiumi haridusega, kellest 31 reservohvitseri, kuna teised on allohvitserid.

Senini on kool kolmeteistkümne lennuga lasknud välja kõrgemast klassist 462 politseinikku ja alamast klassist kahe-teistkümne lennuga 472. Peale nende on kooli juures ekstermidena omandanud rida ametnikke politsei kutsetunnistusi.

Seekord anti eksterminina kutsetunnistusi 14 politseiametnikule. Neist oli üks õigusteadlane.

*

Kursuste lõppedes korraldati koolis lõpuaktus Siseministri, -abide ja politseijuhtide ja lektorite osavõtul. Aktusel katsekomisjoni esimees, Kohtukoja prokurör Assor, andis lühikeses ja kokkuvõtlikus kõnes ülevaate katsete tulemustest, millejärele Politseivalitsuse direktor Veermaa jagas välja kutsetunnistused ja tähendas oma kõnes:

Noored ametivennad! Täna omandate kutsetunnistuse ja politseijuhi esimese ametiastme ja lähete nendega tegelikku teenistusse. Sellepärast elate üle sel puhul teatava piduliku sündmuse, millele elavad kaasa ka teie juhid. Teie teenistus ja kutse on väärikad, millepärast peate neist ka vastavalt oskama lugu pidada ja peate oskama hinnata. Teie lähete rahva keskele valitsusaparaadi teatavaid funktsioone täitma, millejuures pidage mees, et oleksite kodanikele eeskujuks. Tihti peale langeb ametnikke alkoholi ohvriks, milletõttu on nad sunnitud olnud teenistusest lahkuma. Sellepärast tuletan

mina ka seda meelde, et teie juures sarnane nähe ei esineks. Rajoonidesse minnes õppige kõigele lisaks elutarkust, kohanege eluga ja võitke kaaskodanikke mitte võimu, vaid viisakuse, ja selle mõiste täiuslikumas mõttes, intelligent-siga. Soovin teile teenistusse minnes õnne!

Peale seda luges Politseivalitsuse direktor ette Siseministri eeskirja 10. skp., mis sisaldab, et Politseikooli kõrgema klassi lõpetanud kasvandik omab konstaabli õigused kaasametnike suhtes ja temal on õigus kanda konstaabli vormiriietust. Olles kohtade puudumisel määratud kordniku ametikohale, on ta vaba välis- ja sisepostiteenistusest ja teda tuleb kohelda kui konstaablit või eripolitsei assistenti.

Lõpuks pöördus Politseikooli direktor Mets lühikeses kõnega lõpetanute poole ja ütles:

Täna lähete välja kolmeteistkümne lennuna. On olnud 550 ametniku ümber, kes on sääraselt saanud diplomi. On sellejuures olnud ka neid, kes teenistuses on pidanud loobuma diplomist, ent õnneks on see protsent väike. — Aga ometi on see nii ja pean seda siiski märkima. Meie ülesanne oli teile teadmiste andmine ja teie ülesanne on nende kasutamine ja rakendamine teenistusse. Teie olete need vähestest valitud, kellel on võimalus olnud omandada selle diplomi, mida paljud ei saa, millepärast võite olla uhked. Pidage ka mees, et politseiteenistus on auväärne teenistus ja pidage sellest väärikalt lugu.

Olge laitmatud politseiametnikud sõna tõsisel mõttes ja jääge omakeskel sõpradeks ning ühiseks pereks, kelleks teie olete kasvanud koolis. Teie ühisesse perre liitmiseks on vaeva näinud juhid ja teie ülesanne on seda ideed arendada rahva keskel. Teie valvate korda ja sellejuures organiseerite ka rahvast, juhite rahvast, sellepärast viige rahvasse uut värskust ühistahete loomiseks. Sellejuures olge puhtad kui peeglid ja eeskujulikud kodanikele, siis on juhtidel usk teisse ja teist heameel.

Pärast kõnet loeti ette noortele ametnikele ametivande tekst, mida kõik julge ja kõlava häälega kordasid ja neilt võeti ametivanne.

Aktusel viibiv Siseminister Eenpalu pöördus lõpetanute poole ja ütles: hrad konstaablid, võtke vastu minu õnnesoov teie ülendamise puhul, et jõudsite teenistuses teatavasse astmesse. Näeksin meeleldi, et teie jõuaksite elus ka seda redelit pidi edasi. Elu ei ole ju muud kui ronimine redelil. On ka paigalejääjaid sellel redelil, kuid need paigalejääjad ei tohi olla vähem kohusetruud kui teised. On kahju, et ma ei saanud öötunnil teie sisekorda jälitama tulla. Mind huvitab, kuivõrd kohusetruud teie olete, kuidas esinete jne., — kuna muu tuleb iseendast juurde vastavalt vaimuandekusele. Mina ei nõua muud, kui et oleksite ausad ja head kasutajad. Elukogemusi omate elust ja teisi argumente kasvatab mõistus. Minu auväärt härrad, politseiteenistusele vaadatakse kui kõrgele kutsele ja minu soov on, et teie kannaksite se-

da teadmist alati eneses, see on mõte, mis meid viib edasi.

Aktus lõppes hümniga.

Aktusele järgnes koosviibimine kooli ruumes.

Politseikooli lõpetasid heade tulemustega 19 ja rahuldavate tulemustega 20 kasvandikku.

Hea vääriliseks hinnati järgmiste kasvandike töötulemusi:

Saar, Arnold; Sark, Arnold; Auli, Georg; Tendel, Erjk; Suik, Albert; Vurma, Richard; Lall, Rudolf; Mursal, Eduard; Sark, Ernst; Nurklik, Jaan; Ups, Hermann; Raudve, Aksel; Tarkmeel, Bernh.; Saar, Richard; Vilpart, Viktor; Ossul, Martin; Pulk, Karl; Raidma, Viktor; Saarna, Endel.

Rahuldavaks järgmised:

Kalda, Väino; Sepp, Rudolf; Luik, Edgar; Taluri, Rein; Hanni, August; Kask, Endel-Herbert; Pärg, Aleks; Rebane, Arnold; Mainla, Osvald; Ojamaa, Rudolf; Pärnsoo, Vold.; Andrep, Jaan; Reimann, August; Tamm, Villem; Kriisk, Arnold; Tulnola, August; Roomeri, Heino; Viipsi, Karl; Muhk, Eduard ja Purre, Elmar.

Eksternina sooritasid:

Katsekomisjoni ees katsed: Liit, Maksimilian; Hurt Rolf; Rosik, Evald; Soosalu, Alfred; Pärmaa, Robert; Paap, Johannes; Tammik, Johannes; Pirnpuu, Johannes; Tippe, Rudolf; Uustal, Harald; Suvi, Erich; Raudsepp, Johannes; Helmut, Hermann ja Jaagomägi, Gerhard.

Politseikooli kasvandikke linnaminekul korrapiidaja juures registreerimas.

Komplekteeriti uus lend Politseikooli alamasse klassi.

4. märtsil s. a. toimus uute kasvandike vastuvõtt Politseikooli alamasse klassi. Seekord oli tung kooli erakordselt elav ja suur. Üldiselt oli esitatud 566 sooviavaldust, kuna vastu võtta tuli ainult 40.

Huvitav on heita pilku sellele suurele pe-rele, kes oma elukutseks soovisid valida politseiteenistuse.

Sooviavaldajaist oli enamjagu algkooli haridusega, neist suurem osa 6-klassilise algkooli haridusega. Keskkooli ehk nüüdse gümnaasiumi

Ettevalmistamistund klassis.

haridusega isikuid oli ainult 5, sest paljud olid teadlikud, et gümnaasiumi haridusega isikuid ei võeta alamasse klassi.

Kasvult oli enamik 174—175 sm pikad, kusjuures kõige pikem 196 sm ja kõige lühem 162 sm.

Vanuselt oli enamik 21—26 aasta vahel, kõige vanem oli 39 a. ja kõige noorem 14 a. vana, parajasti lõpetanud algkooli.

Kui vaadelda sooviavaldajate päritolu, siis nähtub, et rõhuv enamus on maalt, nii on maalt 85%, linnadest 15%. Tugevamini oli esitatud Võrumaa, kust soovijaid oli 90, ja kõige nõrgemini Petserimaa 8 kandidaadiga, Tallinna linnast oli 57 ja Tartust 52.

Millest on tingitud säärane tung? Niipalju kui võimalust oli järele pärida, selgus, et inimestel on tung kindla teenistuse järele. Sellest võib järeldada, et kuigi politseiteenistus on iseenesest pingutav teenistus, ameti võimaldab see teenistus kindla äraelamise neile, kes vähegi korralikud on teenistuses. Kui võrrelda palku, siis nähtub, et kordniku palk ei ole erateenistusega võrreldes sugugi madal. Muidugi nõuab ameti õppimine ka kulu, vaeva ja aega. Üks sooviavaldaja sai 100 kr. palka, kuid sellele vaatamata soovis astuda kooli.

Kooli nõukogu, võttes aJuseks isiku tubliduse, arengu ja füüsilised omadused, peamiselt kasvu, valis välja järgmised isikud:

Hallik, Johannes, Jakobson, Meinhard, Mäelt, Anton, Pedasto, Roman, Merivee, Friedrich, Rump, Tõnis, Liigman, Harald, Liistra, Evald, Alba, Valentin, Kalda, Johannes, Ojalo, Jaan, Kachnus, Elmar, Koik, Johannes, Helk, Karl, Tiimus, Anton, Peets, Heinrich, Davidov, Albert, Parra, Herbert, Toom, Eduard, Kusma, Johannes, Sunts, Edgar, Lehtpuu, Peet, Muda, Benno, Linnabet, Elmar, Jurs, Aleksander, Michelson, Roland, Aruvald, Evald, Vihm, Voldemar, Korp, August, Heinlaid, Paul, Põldmaa, Karl, Kalmet, Augustin, Talvoja, August, Arula, Richard, Mathiesen, Herbert, Gross, Karl, Rajamets, Karl, Piin, Voldemar, Toompuu, Allu, Pihlasalu, Valdu.

Väljavalitud on suuremas osas 180 ja enam sm pikad. Ainult 2 meest on 175 ja 176 sm, kuid mõlemad on endiste politseiametnike pojad. Olgu muu seas tähendatud, et kooli nõukogu annab vastuvõtul eesõiguse politseiametnike lastele, kui nad vastavad üldiselt vastuvõtu tingimustele. Peale nende võeti vastu veel üks endine kordnik, kellel avaneb võimalus jätkata endist teenistust.

— s —

KOHTUKUTSE.

Jaani Kõveriku toaseinal rippus raamistatud salm:

„Kes valetab — see varastab,
ja teda kurat parastab!”

See värsike kõlas lakkamatult Kõveriku kõrvus nagu päästearmee trummipõrin. Kuradi all mõtles ta muidugi sekeldusi, mida toob endaga kaasa seaduseparagrahvide vastu eksimine. Ja seepärast Jaani Kõverik ei valetanud ja käitus üldse ausaima mehena linnas. Räägiti, kui Kõverik leidis tänavalt pooliku õuna või tikukarbi, milles veel paar süütamata tikku, ta viis need esemed õiglaselt leiubüroosse, ega nõudnud isegi tasuprotsenti. Leiubüroo ametnikud kartsid Kõverikku kui katku, võib-olla nad arvasid, et mõttetu neid tülitada nõõpnõela või kontsapleki pärast. Ent igapäev ei leba ju tänaval tulvil rahataskuid ja aususes peab olema järjekindel.

Oma põhimõtteid sundis Kõverik peale ka pojale ja naisele, kuid nemad polnud nii püsivad. Juhtus, et naine sai kaupmehelt tagasi rohkem raha kui õigus, siis ei lausunud ta sellest mehele sõnagi, vaid mahutas saadud kasu viinivorstidesse, mis maitseksid mehele järgmisel lõunal ülihästi ega tekitanud seedimisriket. Väike Saamu läks vahest liialegi oma jutuga, küsides:

„Isa, kui ma leian lumest jalajälje, kas pean selle viima leiubüroosse?”

Isa tundis end tõgatuna, muutus vihaseks ja jättis Saamule sissepoole pükse vitsajäljed, mida ei saanud kaotada ega viia büroosse.

Majaelanikud salaja kadestasid Kõverikku tema aususe pärast. Nemad ei saanud elada selliselt, nende seas leidis kogu isikuid, kes järjekindlalt igapäev näppasid oma kaaskodanikelt viis senti. See juhtus enamasti trammis — nad lugesid võõrast ajalehte üle õla. Ja määratu hulki oli patuseid, kes varastasid kõrvadega naabri raadiomuusikat, ütlemata aitäh ja tasumata sentigi aastamaksust. Ent Kõverik kandis seni puuvilla kõrvus, kuni naaber tuli teatama kontserdi lõpust seks koraks. „Aus nagu Kõverik!”, sai majarahva kõnekäänuks.

Ent ühel päeval lõhkes pomm. Pandi toime atentat, purustati aatomeiks Jaani Kõveriku pühakusära. Sest lõuna paiku astus majja politseinik.

Maja hakkas helisema nagu mängutoos. Üllatusümin kajas keldrist katuseni. Mis pärast? Majja ei jalutanud Peeter Suure ausammas, vaid politseinik, kes oli siin käinud sageli, kuna kalamüüja Tursa-Mai korraldas igal nädalal mehise mürgli vintispäi. Aga täna möödus politseinik Maie korterist ja koputas Kõveriku uksele. Ärevalt piitlesid eided koridoris.

Jaani Kõverik avas ukse. Nähes politseiniku, võpatas silmnähtavalt.

„Teie olete Jaani Kõverik?“, küsis politseinik.

„Mina, jah”, vastas Kõverik tasa.

„Teile on kohtukutse”, ütles politseinik.

Kõik nägid, et Kõverik vankus veidi. Eided ohkasid üllatunult ja nihutasid rätid kõrvadelt. Aga nad ei kuulnud enam midagi, sest Kõverik kutsus politseiniku tuppa.

„Milles seisneb asi?“, pomises Kõverik.

„Teie vastu on tõstetud nõudmine 120 krooni suuruses. Nõudja on pirukatööstur Vahvel. Kohus leiab aset kahe nädala pärast.”

„Kas siin pole... eksitus?”

„Pole võimalik, kõik on õige — nimi ja aadress. Hüva päeva!”

Jaani Kõverik tundis end abitu sitikana, kes pandud selili. Ta tahtis meenutada oma patte, aga kuna tal neid polnud, ajas teadmatust ta meeleheitele. Kõverik oli kokkuhoidlik inimene, ta ei allunud kunagi kiusatusele, kui möödus pirukamüüjaist. Ja nüüd mõtles ta segaduses, et oma keeldumisega maiusest ta on laostanud pirukatööstuse ja peab maksma kahjutasu. Veel teisigi oletusi tulvus talle pähe. Kui Kõverik magas, võis kuu tuppa paista ja muuta mehe tõbiseks. Teadvusetult kõnnib Kõverik tänavale, murrab sisse Vahveli ääri ja sööb pirukaid 120 krooni väärtuses. Või haarab kassast raha ja peidab kodus kummuti alla. Hommikul ärkab voodis süütuna nagu ülemingel.

Kõverik vaatas umbusklikult kummuti suunas. Viimaks ta pani käed külge ja vedas raske mööbli paigast. Ta leidis tosinat kraenõõpe ja paksu tolmukorra. Selle ta suks võis ta kummuti lükata jälle tagasi.

Tollest päevast muutus Kõveriku käitumine ja välimus. Ta näis kurnatuna, ta ei vaadanud silmi kaaskodanikele ja püüdis varjata käte värisemist, kui süütas pa-

berossi. Ta sarnles üldiselt mehele, kes kinkinud sõbrale loteriipileti, mis hiljem tõi peavõidu. Ja majaelanikud taipasid — Kõverik kartis, politseinik oli toonud hirmu Jaan Kõveriku südamesse.

On teatud liik inimesi, kes loodusseaduste järgi peavad kartma politseid. Need tüübid mahuvad üksmeelselt apteegipurgikesse, millel ladinakeelne kiri: „Roimar“. Illustreeritud on purk surnupealuuga, mis osutab mürgi kangusele. Ja kuna majarahvas käis loogilist rada, siis pistis nad Kõveriku amnestiata samasse purgikesse ja tunnustasid mehe võrdlemisi ohtlikuks roimariks.

„Kohus on tuleval nädalal“, teadis Tursa-Mai, kes oli hoidnud kõrva vastu ust. Ta irvitas uhkelt, sest ometi kord polnud tema see, kes poodi risti.

„Sa heldene aeg!“, ohkas teine eit ja viskas sõnadega kolm korda mulda Kõveriku kirstule. „Kuidas inimene võib langeda! Hirmus aus mees oli, leidis kojast minu põrandaharja ja kohe viis leiubüroosse. Susi teda söögu, mul pühkimine pooleli, aga kole aus mees oli!“

„Vaga vesi — sügav põhi!“, öeldi.

Ja majas sai kõnekäänuks: „Salalik nagu Kõverik!“

Kõveriku perekonnas oldi masendatud. Kõveriku perekonnas oldi masendatud. Naine uskus, et Jaan elab kaksikelu nagu doktor Jekyll. See 120 krooni pidi olema vaid pisike osa saladuslikust pattudeseeriast. Mehe protesteerivad sõnad kostsid kella tiksumisena, mida ei märgata. Kui väike Saamu osutas ülesvõttele ajalehes ja ütles, et see mees olevat isa nägu, siis hakkas ema nutma ja isa sai kurjaks. Pilt kujutas sunnitöölist, kes istus oma ahelatega ja ohkas:

„Oh, mis olen inimestele teinud!“

Kohtupäeva saabudes istus Jaan Kõverik varakult saalis, nägu peidetud ajalehte. Ta tundis end varjusurnuna, kes eksikombel viidud krematooriumi. Õnneks tuli ta asi esimesena arutusele. Kohtunik pistis talle mingisuguse paberi silme ette.

„Kas tunnistate oma allkirja õigeks?“

Kõverik vaatas paberile. Sinna oli keegi katsunud teha allkirja, ent nähtavasti oli autorit tõugatud küünarnukist iga tähe juures.

„Võimatu tunnistada“, ütles Kõverik kahvatunult.

„Teie kaaluge oma sõnu“, hoiatas kohtunik. „Valetunnistus raskendab tagajärgi. Eksperdid on teinud kindlaks, et siia on kirjutatud Jaan Kõverik. Teie olete Peet

Vahvlilt võtnud võlgu pirukaid 120 krooni väärtuses ja jätnud arve tasumata.“

Nüüd astus lähemale kaebaja ja ütles kõhklevalt:

„Arvan, et olen eksinud isikuga. Minu Jaan Kõverik oli habemega ja kõneles tenorit. Aga see siin on bariton.“

„Teie ärge turnige heliredelil, vaid olge asjalik“, noomis kohtunik. „Mis puutub habemesse — see on raseeritav.“

„Aga mees siin on pool meetrit pikem, ei usu, et ta oleks nii hoolikalt kasvanud kuu aja jooksul. Pealegi võtsin ma tema elukoha aadressbüroost, ja nüüd selgub — meie linnas on Kõverikke rohkem kui üks. Vabandan eksituse pärast.“

Jaan Kõverik muutus õllevaadiks, tulvil vahutavat viha. Iga hetk võisid puruned aamivitsad ja tekitada õnnetuse. Ta sööstis Peet Vahvli ette ja karjus hüsteeriliselt:

„Ilus, ilus, teie olete eksinud! Ütlete seda nagu sügaksite kukalt! Ent minule tähendab te aju väärtus paljugi, jah, olete teinud minust odava apelsini, mis ei ärata enam kelleski imetlust! Oma pirukatega lõite surnuks mu hea kuulsuse ja panite Tursa-Maie irvitama minu üle! Mis te arvate õige minust?“

Peet Vahvel nuuskas nina ja küsis läbi taskuräti:

„Kas see teine Jaan Kõverik on teile sugulane või, mh?“

Nüüd kargasid õlleaamil vitsad pealt. Jaan Kõverik haaras kohtulaualt raamatu, mis sisaldas mitusada seaduseparagrahvi, tõstis kõrgele nagu palvetades ja paiskas pirukatöösturile kõrvade vahele. See oligi kõik.

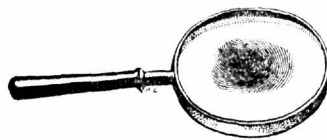
Järgmisel päeval ilmus ajalehes Jaan Kõveriku kuulutus:

„Minul pole midagi ühist selle Jaan Kõverikuga, kes ostab võlgu pirukaid ja kannab habet.“

Ja lehe teisel küljel, politseipeeglis, oli kirjutatud:

„Kodanik Jaan Kõverik võetakse vastutusele Peet Vahvli löömise ja raurikku-mise pärast kohtusaalis.“

Tähendab, varsti Jaan Kõverikule saabub teine kohtukutse.

Intervjuu.

Kevad saabub. Aastaaegade vahetusega vahelduvad alati süütegude liigid. Pöördusin sel puhul Tallinna-Harju kriminaalkomissari hr. Loovere poole ja küsitlesin selgitusi, missugune süütegevuse liik praegu omab domineerivama koha, mida näha ette kevade saabudes ja mis muid uudiseid.

Raske on saada komissariga ühendust, intensiivse tegevuse lõttu on komissari kabineti telefon alaliselt ühenduses välisilmaga. Lõppeks õnnestub siiski.

— Missugused süüteod omavad praegu Teie tegevuspiirkonnas esikoha?

— Pisasjad. Kokkuvõttlikult võiks öelda, et kelguvargused, kuuridest ja pööningutelt pesuvargused ning nn. leivakotivargused sahvritest. Selliseid vargusi tuleb ette ikka talvekuul ja tänava, talvel ei olnud neis märgata lõusu, võrreldes eelmise aastaga.

— Kest teotsuvad säärase vargustega?

— Ikka enamikult isikud, kellel amet on selge ja kes varem kohtulikult karistatud. Tuleb ette ka erandjuhtumeid.

Kui päike tõuseb juba kõrgemale ja maa vabaneb lumest, siis lähevad hoogu jalgrattavargused. Jalgrattavargused näitavad järjest lõusu ja siin on varaste üldpilt kaunis kirju. Seina äärde, kusagile kotta või mujale lohakile jäetud jalgratas ei näi ainult meeldivat kutselistele varastele, vaid meeldib sageli ka neile, kelle nimi seni puudus karistusteadete raamatus. Jalgrattavargus on omaette hea äri. Võta mahajäetud ratas, söida sellega vanakraamiturule ja mõne tunniga on teenitud niiviisi 30–40 krooni.

Küsimine edasi, missugune on olukord praegu maal?

— Maal on praegu kuritegevus vaikivas olekus. Ei ole ka peppureid laatadel. Kuuldub teistelt komissaridelt ja võib lugeda ajalehtedest, et siin-seal mingisuguse uue trikiga maamehelt hobune mustlaste või teiste petturite kaudu libisenud petmisega ära, ent minu tegevuspiirkonnas seda ei ole. Oli üks juhtum hiljutisel Keila laadal, ja see on kõik.

— Millest see võib olla tingitud?

— On raske öelda. Lihtsalt petturid-mustlased ei söanda Harjumaa laatadele tulla. Üldiselt veel niipalju, et süütegevus

näitas mõni aeg tagasi langust ja see lase püsib. Uudisasjana oli möödunud talvel kõrtsides rahade ärakaisutamisi. Sarnaseid nähteid esildus enam kui kunagi enne ja see tahtis nagu juba minna moods. Sarnased kaisutused sündisid ikka kõrtsikabinetlides. Suuremalt osalt oli nii, et joobnult võeti tänavalt kaasa avalikke naisi, kellega siirduti napsitama edasi kabinetlidesse, kus lõpptagajärg oli ikkagi „rahakoti-kaisutamine“.

Huumoriküllane ja alati lõbusas meelolus viibiv kriminaalkomissar Loovere lõpetas sellega oma kõneluse.

MIS POLITSEIKOOLIS UUDISEID?

Politseikoolis lõpetas kõrgem klass tegevuse ja juba on ka komplekteeritud alamklass. Olles huvitatud ühest-teisest küsimusest, pöördusin Politseikooli direktori hr. Melsa poole, kes lahkesti meid informeeris.

— Kas seekord oli palju Politseikooli astujate sooviavaldusi?

— Tervelt 566. Neist saadi vaid rahuldada 40. Kooliastujate arv oli suur ja võimaldas head valikut. Seekord kasvandikke alla 180 sm ei ole. Seega pikad poisid!

— Aga kuidas on kasvandike hariduslik tase?

— Nõutav on vähemalt algkooli kuue klassi haridus. Gümnaasiumi ning kõrge-

Sa võid rahuliku südamega õhtul kodust välja minna, sest su maja ja vara on kaitsitud ligidalseisva politseiniku valve tõttu.

Sinu lapsi eest, juhtides kuit üle tänava

Politseikomissar August Juhani 15 a. politseiteenistuses.

16. märtsil s. a. pühitseb Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissar August Juhani (end. Johanson) oma 15-a. politseiteenistuse juubelit.

Komissar A. Juhani sündis 25. augustil 1895. a. Tarvastus veskipidaja pojana. Õppis Tartu realkoolis ja jätkab käesoleval ajal üliõpilasena õppimist Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas.

Lõpetas vene ajal Kiievi lipnike kooli ning teenis ohvitserina 38. Siberi kütipolgus. Eesti iseseisvuse aja algul teenis mitmel kohal, võttis osa vabadussõja lahingutegevusest.

Pärast kaitseväeteenistusest vabanemist astus 16. märtsil 1922. a. politseiteenistusse. Praegusel teenistuskohal teenib alates 1. märtsist 1934. a.

Tema teeneid ja püüdlikkust teenistuse alal on hinnatud Kotkaristiga ning rahalise autasuga.

Raske ja vastutusrikka kutseteenistuse kõrval on tema kui väsimatu töömees leidnud aega elavalt osa võtta ka seltskondlikust tegevusest.

Kaasametnikud ja kogu Tartu seltskond tunneb komissar A. Juhani't kui õiglast, ausat ja vä-

Politseikomissar August Juhani.

ga kohusetruud politseiametnikku, kes oma lahuse, sõbralikkuse ja heatahtlikkusega on võitnud üldise lugupidamise ning lugematul arvul sõpru kõige laialisemais ringkonnis.

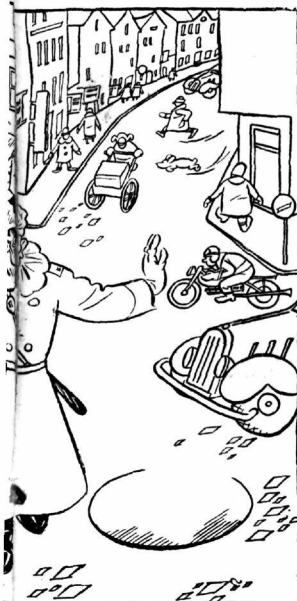
Eesti keele kursus Narva politseiametnikele.

Narva Politseiametnike Kogu juhatus korraldas pikemaajalise emakeele kursuse, kus õppejõuks on lugupeetud peaugoog mag. Alfred Kurlents. Raskele teenistusele vaatamata on ametnikud huvi ja suure innuga asja juures ning õppetööst osavõtt väga elav. Osavõtjate arv ulatub 60. Siin peab alla kriipsutama, et mitte ainult linnas elunevad ametnikud ei võta õppetööst osa, vaid isegi maalt sõidavad kohale.

—Jo—

ma haridusega kodanikke alamasse klassi ei võeta. Kui neil on huvi politseiteenistuse vastu, võivad nad kandideerida vaid kõrgemasse klassi. Küll võivad aga alamasse klassi pääseda osalise gümnaasiumi haridusega kodanikud.

Muide niipalju, et kursus alamas klassis kestab normaalselt 4 kuud, kuid uue õppeainena on juba kavas jõuvankrite juhtimine ja õhu- ning gaasikaitse alad.

ab ta liiklemisõnnetuste
m liiklemiskeerises isali-

Kahtlaste kallaletungijate eest oled sa kaitstud, sest kordniku valvas silm ulatub kõikjale,

— Aga kui kord tuleb sind ametiülesandel külastama, kutsub sind korrale, kui häirid kaaskodanikke, siis on ta sulle sallimatuim inimene.

Komissar Paul Kokk 30 a. riigiteenistuses.

12. märtsil k. a. pühitses Rakvere jaoskonna politseikomissar Paul Kokk oma 30-a. riigiteenistuse juubelit. Ta on sündinud 29. detsembril 1889 Tartumaal Kasepää vallas. Hariduse omandas Eesti Aleksandri linnakoolis Põltsamaal. Pärast kooli lõpetamist oli ta lühikest aega teenistuses Mustvee vallavalitsuses ametnikuna, kust läks Petrograadi ja teenis seal kohtupalatis ametnikuna-tölgina 12. märtsist 1907 kuni revolutsiooni puh-

Politseikomissar Paul Kokk.

kemiseni. 1918. aasta lõpul asus teele Eestisse. Jõudnud Jõhvi, peeti ta punaste poolt kinni ja taheti kui Eesti salakuulajat maha lasta. Tema saadeti punaste poolt tagasi Petrograadi ja pandi tööle toitluskomiteesse. 1919. a. võttis ette põgenemiskatse üle Pihkva järve, mis ebaõnnestus. 1920. a. opteerus Eestisse. 12. novembril 1921 astus politseiteenistusse ja määrati raudteepolitsei konstaabliks Tartu raudteejaama. Hiljem nimetati ta raudteepolitsei jaosk. ülema abiks Tartu ja siis Valka ning 1. juunil 1924 raudteepolitsei jaoskonna ülemaks Viljandi. 1925. a. määrati ta raudteepolitsei komissariks Valka, kust 1. juunil 1934. a. siirdus Rakverre politseikomissariks.

Energilise kaastöö eest kurjategijate ja salakaubavedajate tabamisel on temale mitmel korral määratud autasusid ja avaldatud kiitust. Teenete eest on talle annetatud Kotkarist ja Läti Kolmetähe orden. Oma teenistuse ajal tuntakse P. Kokka väsimatu töömehena ning otsekohese, õiglase ja korraarmastaja juhina. Soovime juubilarile palju õnne ja jõudu oma tegevuse jätkamiseks samasuguse tahte ja püüdlikkusega.

Tallinna Politseiametnike Kogu üldkoosolek

peeti ära 3. märtsil k. a., kusjuures 600 liikmest oli tulnud kokku 119 tegevliiget. Koosolekut juhatas Kogu esimees pref. N. Reimo Enne 1936. a. aruannete ettekandmist andis Keskkogu juhatare liige Tamm lühikese

ülevaate Keskkogu tegevusest, milles rõhutas, et Keskkogu tegevus on olnud küllaldaselt positiivne.

Üldkoosolekul võeti vastu m. a. tegevuse aruanne, millest nähtus, et Kogul oli sissetulekuid kr. 14138,37 ja samal ajal väljaminekuid kr. 21662,41. Tegevusaruanne kanti ette Kogu sekretäriilt, komissar H. Lepalt ja see oli küllaldaselt üksikasjaline ning võimaldas selge pildi m. a. tegevusest. 1937. a. tegevuskava kanti ette abiprefekt B. Nykaselt, kes mainis, et Kogu tegevus sõltub sektiioonidest ja seepärast olevat tegevuskava ka koostatud sektiioonide tegevuskavade alusel. Tegevuskava juures võeti elavalt sõna, kuid kava muutmiseks ja täiendamiseks ei tehtud konkreetseid ettepanekuid, mispärast see muutmatult võeti vastu.

Niisamuti võeti vastu muutmatul kujul 1937. a. eelarve. Ka Kogu kodukord, milles 93 paragrahvi, võeti koosoleku poolt vastu mõningate vähemate paranduste ja muudatustega.

Liikmemaksudeks 1937. a. kinnitati: toetajaile liikmeile politseiasutustest — 2 krooni ja toetajaile liikmeile väljastpoolt — 10 kr.

Koosolek tunnustas ka vajaliseks Kogu varahoidja koha asutamise ja volitas juhatast kutsuma seifele kohale kas juhatare liikme või ka mõne tegevliikme väljaspool juhatast.

Konstaabel Hans Sikk 55-aastane.

11. märtsil k. a. pühitseb Elva politseijaoskonna, Valguta rajooni konstaabel Hans Sikk 55. sünnipäeva.

Juubilar on sündinud 11. märtsil 1882, politseiteenistuses olnud vene ajal kuni revolutsioonini 10 aastat ja 1. sept. 1920. a. astunud Pärnus uuesti politseiteenistusse.

1. mail 1934 määrati H. S. Valguta rajooni konstaabliks, millisel ametikohal teenib senini.

Konstaabel Hans Sikk on tuntud korraliku ametnikuna, kel on hea läbisaamine kaasteenijate ja kodanikega.

Lugemislaud

politseiasutuste ruumidesse.

Politsei samm-sammult rahvale lähemale.

Politsei arenemise suund — luua kodanikega ligem kontakt, et kodanikud suhtuksid politseisse arusaamisega, on meil leidnud tõsist tähelepanu.

Näeme, et need vahekorrad on järjekindlalt paranenud, iseäranis viimasel ajal. Politsei isikliku koosseisu kvaliteedi tõstmise on selleks palju kaasa aidanud, sest kodanikkonnast vähemarenenud politsei ei oleks suuteline aru saama viimase hingeelust ega ka täitma korralduskult oma ülesandeid. Nüüd on arusaamine politsei kohuseist ja ülesandest kodanike laiemais ringkonnas järjest süvenemas ja ei öelda enam, et politseinik on vajaduseta riigiametnik, vaid nüüd on jõutud selgusele, et ta on hädavajaline tegur ühiskondlikus korralduses.

Võib julgelt öelda, et sammu kodanikele lähendamiseks tõi kaasa Tartu-Valga prefekti korraldus, sisse seada igasse alluvasse politseiasutusse nn. kodanike lugemislaua ehk -nurgake, kus oleks lauake istekohtadega, kas ooteruumis või kantselleis, vastavalt ruumide mahutavusele. Lauale on asetatud värsked ajalehti ja loetavamaid ajakirju, võimaluse korral ka kirjutusvahendeid.

Kodanik, tulles politseiasutusse, ei tunne end enam nii võõrana, nähes enese eest hoolitsemist ja et talle pakutakse ajaviidet ning meelelahutust.

Järgnesid valimised, mis teostati mitmes osas ja nimelt: a) Kogu abiesimeheks valiti abipref. B. Nykanen. Muudeks juhatuse liikmeteks valiti kom. H. Lepp, pol. pol. kom. J. Edesalu, pref. sekretär Lember, krim.-pol. abikom. Tamtik, raudteepolitsei konst. Roots ja allkonst. Enno.

Revisionikomisjoni esimeheks valiti Raudteede pref. Kuben ja liikmeiks inspektor A. Liit, abipref. J. Ehatamm, krim.-pol. abikom. Sammalkivi ja allkonst. Püü.

Kogu esindajaks Keskkogu nõukokku valiti: abipref. B. Nykanen, kom. J. Saarepere, kom. A. Ottisaar, abikom. E. Sihv, abikom. Aenlo ja krim.-pol. abikom. Tamtik.

Läbirääkimisel võttis sõna insp. A. Liit, kes selgitas „Politseilehe“ kui kutsealase häälekandja vajadust, millest võib õppida ise ja ühtlasi õpetada ka teisi, tehes kaastööd ja tuues sündmusi politsei tööst ja tegevusest. „Politseileht“ on ühtlasi kohaks, kus võib avaldada oma igapäevaseid muresid ja arvamusi.

Politseiasutuses tuleb paljudel kodanikel tihti veeta nii mõnedki minutid, mõnikord isegi pikemat aega. See ei ole muidugi tingitud ametniku hoolimatusest kodaniku vastu, vaid seda nõuab kas mõne asja lahendamine või soovib kodanik oodata asutuses mõnesuguse tunnistuse saamist. Sageli on mitmed kodanikud määranud mingisuguseks asjaajamiseks kohtamise politseiruumes, kusjuures mõned asjaosalised hilinevad ja seetõttu muutub ka ootamine paratamatuks. Sarnaseid juhtumeid võib olla palju ja meie näemegi tegelikus elus, et politseiasutuses on peagu alati isikuid, kes oodates ei tea, mis teha ja kuidas aega mööda saata.

Käesoleval juhtumil kirjanduslauakese-nurgake sisseseadmise on tõesti tervitatav samm. Juba esimesel päeval leidis see kirjanduslaud jaoskonna kantselleis rohket kasutamist ja kodanike heakskiitmist. Võis veenduda, kuidas säärase kodanike ajaviite eest hoolitsemine jättis väga hea mulje. Eriti leidis kasutamist „Politseileht“, mida igalt lugemislaualt ei leia.

Samuti on ka ametnikel vabal ajal jaoskonnas käies mitmet liiki värsked ajalehti ja ajakirju käepärast.

Kirjanduse muretsemise sünnib praegu Politseiametnike Kogu kulul, kuid küsimus on seevõrd oluline ja tähtis, et edaspidi võiks vahest loota ka riiklikule toetusele.

Kuressaare Politseiametnike Kogu üldkoosolek

peeti 22. veebruaril s. a. Kuressaare politseijaoskonna ruumes. Koosolekust võttis osa enamik liikmeid, töö oli asjalik ja kõik otsused tehti üksmeelselt.

Nõnda võeti vastu juhatusele koostatud Kogu 1936. a. tegevusaruanne. Otsustati liikmeile nende isiklike summade pealt maksta 2% ja antavalt laenule võtta 3% aastas. Kinnitati 1937. a. tulude ja kulude eelarve, mis juhatusele koostatud tasakaalus kr. 310.— Edasi võeti vastu juhatusele koostatud juhatuse ning kassa ja varade valitsemise kokkuvõte.

Sellele järgnesid valimised, kus ühel häälel valiti tagasi Kogu juhatuse ja revisjonikomisjoni ning esindaja Keskkogu nõukogusse — endises koosseisus.

Lõpuks esindaja Keskkogu nõukogus A. Talvik ja esimees A. Kurg tutvustasid liikmeid Keskkogu nõukogu tegevuse ja majandusliku olukorraga, samuti politsei puhkekodude ja „Politseilehe“ tegevuse ning tuleviku kavatsustega, kutsudes üles liikmeid üksmeelselt toetama kõiki Keskkogu kui ka kohaliku Kogu üritusi, rohkearvuliselt puhkekodusid kasutama ja „Politseilehele“ tellijaid muretsema.

A. K.

Kordnik J. Luks.

Kordnik Joh. Luks 40-aastane.

13. märtsil sai 40-aastaseks Viru-Järva Prefektuuris, Rakvere politseijaoskonnas teeniv kordnik Johannes Luks.

Luks sündis Tartumaal, Ulila vallas taluniku pojana. Alghariduse

sai Puhja kihelkonnakoolis, hiljem õppis veel Tartu ühiskaubanduskoolis ja põllumajanduslikel kursusel, mille lõpetamisel asus ametisse põllumajanduslikel aladel. Oli valitsejaks Konguta mõisas ja võttis osa maailma- ja vabadussõjast.

Astus 1925. a. politseikooli ja selle lõpetamisel astus ta teenistusse Tartu-Valga prefektuuri, Tartu 2. politseijaoskonda. Seal teenis ta kaks ja pool aastat, hiljem siirdus perekondlikel põhjusil erateenistusse. 1934. aastal astus uuesti politseiteenistusse samasse prefektuuri Tartu 3. jaoskonda. Seal teenis kuni 1936. aasta sügiseni, mil toodi üle Viru-Järva Prefektuuri, kus teenib praegugi Rakvere jaoskonnas.

Tartu Politseiametnike Kogu korraline üldkoosolek.

Tartu Politseiametnike Kogu korraline üldkoosolek peeti prefektuuri ruumes 18. veebruaril s. a. Juhatas Kogu esimees prefekt V. Roovere, protokollis sekretär Ed. Uduste.

Koosolekust võttis osa 78 tegevliiget.

Koosolekul võeti ühel häälel vastu 1936. a. tegevus- ja kassaaruanded ja kinnitati juhatuse poolt väljatöötatud Kogu ja sektiioonide kodukorrad.

Samuti võeti vastu 1937. a. tegevuskava ja eelarve kulude osas kr. 2.950 ning tulude osas kr. 6.453,70. Kogule otsustati muretseda oma klubi ruumid. Ruumide sisustamiseks lubas üldkoosolek kulutada väljaspool eelarvet 3.000 kr., mis-sugune summa kassas varemalt olemas.

Kogu organid valiti kõik endises koosseisus tagasi ja nimelt: abiesimeheks — kriminaalkomissar A. Tillissoo, juhatusliikmeiks — abiprefekt M. Laas, politseikomissarid A. Juhani ja K. Türk, sekretär E. Uduste ja konstaabel E. Kink; revisjonikomisjoni esimeheks — poliitilise politsei komis-sar T. Võhma ja liikmeiks — kriminaalkomissar J. Adams ja asjaajaja J. Maasing.

Kogu esindajaks Keskkogu nõukogusse valiti politseikomissar B. Kolk ja viimase asetäitjaks vanem kr.-assistent Roosalu.

Toetajate liikmete liikmemaksu alammääraks määrati:

1) politseiasutis teenivaile vabapalgalisile — 1 kr. aastas; 2) endisile politseiametnikele — 2 kr. aastas; 3) vööraile — vähemalt 20 kr. aastas; 4) väljaspool koosseisu linna politsei Tervishoiu jaoskonnas teenivaile välispolitsei ametnikele — ühel alusel tegevliikmetega.

Lõpuks Kogu esimees V. Roovere, kui Keskkogu nõukogu liige, tutvustas üldkoosolekut Keskkogu senise tegevusega ja tuleviku kavatsustega ja luges ette vastavad aruanded.

Tartu Politseiametnike Kogu referaat-klubiõhtud.

Tartu Politseiametnike Kogu tegi alguse käesoleva aasta veebruarikuus klubiõhtute korraldamisega. Klubiõhtute tehniline organisatsioon on Kogu juures teotsev kultuursektsoori juhatus. Sarnaseid õhtuid korraldatakse üks kord nädalas. Ruumide kitsikuse ja osavõtjate roh-kuse tõttu tuleb õhtuid korraldada esialgu kahe grupis. Esimesse gruppi kuuluvad Kogu liikmed konstaableist ja eripolitsei assistentidest alates, kuna teise gruppi allkonstaablid, kordnikkond ja eripolitsei agendid. Et ruume oli võimalik üürida ainult üheks õhtuks nädalas, siis on igal grupil järjekordne õhtu iga kahe nädala tagant.

Esimene klubiõhtu esimesele grupile toimus 11. veebruaril s. a.. Koos oli üle 40 osavõtja. See oli nn. avaõhtu, mis toimus ühise õhtu-lauaga, mille avas prefekt V. Roovere õhtuko-hase kõnega. Samuti korraldati ka teise grupi avaõhtu.

Referaat-klubiõhtu koosneb kahest osast: esimene osa on enesearendamise või referaatosa, kuna teise osa moodustab seltskondlik osa. Referaatosas kantakse ette üks referaat, millele järgnevad läbiriäkimid ja vaidlused. Referentideks on Kogu liikmed asutuste järjekorras ja liikmed omakorda tähestiku järjekorras.

Teise osa klubiõhtute sisust moodustavad seltskondlikud mängud, nagu bridž, male, domino jne., ja omavahelised vestlused ja laulud.

Esimene referaat-klubiõhtu oli 25. veebruaril s. a. Referendina esines abiprefekt M. Laas, kes kandis ette referaadi teemal „1905. a. oktoobri sündmused Tartus“.

Referaati kuulati suure huviga ning see kutsus esile elava omavahelise arutluse. Referaadiks kasutati peamiselt Liivimaa kubermangu sandarmivalitsuse ja selle Tartu jaoskonna arhiivandmeid.

Paide Politseiametnike Kogu 1936. a.

Paide Politseiametnike Kogu on järglaseks kuu kohal teotsenud Järvamaa Politseiametnike Kogule. Mõõdunud aasta oli uuele Kogule esimeseks tegevusaastaks. Paide Kogu erineb teistest kogudest selle poolest, et tal on kolm keskust: Paide, Tapa ja Türi. Ühendusteest Tapaga on ebasoodsad ja raskendatud edukas kaasatöötamine sealpoolt.

1. aprillil 1936. a. oli Kogul liikmeid 66 ja aasta lõpul 62. Liikmete arvuline vahe tuleb vakantseist ametikohtadest. Kogu juhatuses töötasid mä-

Abikomissar Harri-Reinhold Saemets 45-aastane.

6. märtsil s. a. pühitses Tartu-Valga Prefektuuri, Tartumaa I. jaoskonna politsei-abikomissar Harri-Reinhold Saemets oma 45. sünnipäeva.

Abikomissar Saemets sündis 6. märtsil 1892. a. Paistus tuntud kooliõpetaja-organisti ja helilooja Saebelmann'i pojana. Hariduse sai oma isa juures ja Tartu Aleksandri gümnaasiumis, mille lõpetas 1912. a. 1916. a. mobiliseeriti vene väkke, 1. dets. 1916. a. lõpetas Odessa sõjakooli, teenis mitmes vene väeosas. Võttis osa maailmasõjast, kuni siirdus Tartu Eesti tagavarapataljoni. Võttis osa Eesti vabadussõjast. Omab I liigi III järgu Vabadusristi. Läks reservi kaptenina. Võttis osa Kaitseliidu tegevusest ja õppis Tartu Ülikoolis usu- ja õigusteadust.

Teenib politseis 1. juulist 1925. a. alates.

Lahke ja vastutuleliku ametnikuna on tema väga lugupeetud ja armastatud nii kaasametnike kui kodanike poolt. Alati rahulik, sõbralik, heatahtlik ja huumoririkas — sellisena on tema silmapaistvamaid kujusid Tartu politseiperes.

Juubilar on elavalt võtnud osa ka seltskonnatööst. Kui tunnustatud laulja on ta esinenud korduvalt solistina ooperites, oratooriumides ja kontsertidel, ta on Tartu Politseiametnike Kogu Muusika-Laulusektsiooni abiesimees, Tartu Politseiametnikkude Hoiu- ja Laenukassa juhatuse esimees ja Akadeemilise Meeskoori Vilistlaskogu abiesimees.

ramise korras esimees politseikomissar J. Tilling ja valimise järele abiesimees pol. pol. vanem assistent A. Jürimaa, kassapidaja krim.-komissar K. Michelson, sekretär van. assistent A. Eriane ja abikomissar P. Kraav.

Tegevusest.

Kogu korraldas 26. septembril Paide Rahvamajas kontserdi ühes järgneva tantsuga. Kontserdil ja tantsul esines Tallinna Politseiametnike Kogu puhkpillide orkester hr. Kostabi juhatusel.

15. septembril korraldati Viru-Järva Prefektuuri piirkondade vahelised laskevõistlused Väike-Maarjas, kus Paide Kogu piirkonna laskurid võitsid jäävalt politseikomissar J. Tilling'ult väljapandud rändauhinna — karika.

Peamised sissetulekud saadi liikmemaksudest. Nii laekus tegevusaastal sellest 236 kr. 21 snt., aga kokku oli sissetulekuid 428 kr. 27 snt. Väljaminekuid oli samal ajal 238 kr. 89 snt. ja käesolevaks aastaks jäi ülejääki 189 kr. 43 snt.

Tänavune eelarve on ette nähtud 796 kr., mis laekub liikmemaksudest, lubatud toetusist ja muist ettevõtteist.

Kogul on kavatsus osta Paide jaoskonda raadioaparaat, koostada pildialbum, korraldada laskeajanduse arendamist ja võistlusi igal politsei spordialal.

Kogu peakoosolek peeti 20. veebruaril 31 liikme osavõtul. Tagasi valiti juhatus endises koosseisus, kinnitati aruanne ja võeti vastu eelarve.

T g.

Viljandi endine Politseiametnike Kogu likvideeritakse.

22. veebr. k. a. peeti Viljandis endise Politseiametnike Kogu korralline peakoosolek.

Koosoleku juhatajaks valiti kom. A. Sarap ja protokollijaks sekretär J. Koorits.

Kinnitati Kogu eelmise aasta kassa-aruanne tasakaalus kr. 569,85 ja abiandmise kassa aruanne tasakaalus kr. 5476,50 ja täiendav aruanne tasakaalus kr. 1132,50.

Koosoleku juhataja ettepanekul otsustati Kogu likvideerida, kuna möödunud aastast teotseb uus Kogu. Rahasummad ja varad otsustati anda üle uuele Kogule. Varanduste üleandmiseks valiti likvid.-komisjon koosseisus: kom. Sarap, sekretär J. Koorits ja abikom. V. Krims.

Viljandi Politseiametnike Kogu suusatamisvõistlused.

21. veebruaril s. a. toimusid Viljandis Viljandi Politseiametnike Kogu korraldusel 10 km patrullsuusatamise võistlused laskmisega. Lumi võistluspäeval oli eriti ebasoodus, pealt õhuke kord sula, kuna alt tuhkne, missugune asjaolu tegi sõitmise eriti raskeks. Samuti võistlusrada viis üle järve (Uueveski), kuhu sula tõttu oli kogunud tubli kord vett, mille tagajärjel suusad veest läbisõitmise tõttu jäätusid ja edasisõitmist raskendasid. Seepärast kujunesid ka ajad paratamatult äärmiselt tüsedaiks, nagu allpool näeme:

Võistlusest osavõtjad.

1) konstaabel Oskar Rass (Mõisaküla jsk.) 1 t. 5 m. 45 s., 2) konstaabel Arnold Voltre (Viljandi jsk.) 1 t. 8 m. 19 s., 3) kantseleiam. Julius Jürine (prefektuur) 1 t. 9 m. 5 s.

K. P.

Viljandi politseiametnike Kogu üldkoosolek

peeti ära 22. veebruaril s. a. Politseilossis.

Koosolekut juhatas põhikirja järgi prefekt J. Vares. Protokollijaiks määrati koosoleku juhataja poolt sekretär J. Koorits ja konst. H. Jams.

Esimesena võeti vastu ühel häälel eelmise aasta aruanne tasakaalus kr. 955,96, mis lõppes ülejäägiga kr. 310.— suuruses, ja tegevusaruanne.

Kogu alustas oma tegevust 5. mail 1936. a. Edukamaks teotsemiseks on asutatud Kogu juur-

Assistent
E. Kolmpere
mitmekordne
juubel.

23. veebruaril k. a. võis Politseivalitsuse assistent kehalise kasvatuse alal Edgar Kolmpere tagasi vaadata oma elurännaku 40. km-postile. Ligemal päevil täitub temal 10 aastat sellest, kui asus Politseikooli lektori kohale, ja tuleval sügisel peab 25-aastase sportliku tegevuse juubelit.

Juubilar sündis 23. veebr. 1897. a. On teeninud politseis väga mitmel kohal ja on võtnud osa sportlikest üritustest. On omaaegne eesti meister mitmel spordialal. Praegu teotseb mitmes sportlikus organisatsioonis juhtival kohal.

de laskeala, kehakasvatusalala ja kultuuriliste ürituste ala sektsioonid ja abiandmiskassa. Möödunud aastal korraldas Kogu Politsei aastapäeva puhul omavahelise koosviibimise, millest auvõõrastena võtsid osa seltskonnategelased, ja kinnise kontsert-balli, ühes loteriiga. Kontsert-balli sisestulekust ja seltskonnalt saadud toetusest muretseti Kogule kõrgevääruslik raadioaparaat. Kogu liikmeile ja nende perekonnile korraldati jõulupuu Politseilossis. Sissesõitnud politseiametnikele ööbimise võimaldamiseks on seatud sisse Politseilossis ööbimistuba.

On astunud samme maa-ala saamiseks võrkpalliplatsi korraldamiseks Politseilossi taguses pargis ja selleks on saadud nõusolek kohalikul linnavalitsuselt. Platsi korraldamisele asutakse käesoleva aasta kevadel. On korraldatud instruktorite juhatusel sportlikke ja ujumisharjutusi Viljandi ujulas. Uisuspordi võimaldamiseks on korraldatud Politseilossi juures asuval tiigil liuväli.

Järgmisena võeti vastu ühel häälrel 1937. a. tegevuskava ja eelarve tasakaalus kr. 1110 suuruses. Eelarves esinevad järgmised kulud: spordi arendamiseks kr. 430, laskeala arendamiseks kr. 150, kultuuriala korraldamiseks kr. 240, ööbimistoa sisustamiseks kr. 140 ja muudeks kuludeks kr. 150.

Tegevuskavas on nähtud ette: spordi arendamise alal: murdmaa võistluste, ujumisharjutuste, ja omavaheliste ujumisvõistluste, spordiharjutuste, suusatamise harjutuste korraldamine. Suusasporti vahendite soetamiseks on eelarves ette nähtud kr. 60.

Võimlemisplatsi korraldamiseks Politseilossi tagusel platsil on eelarves määratud kr. 125.

Laskeala arendamiseks on ette nähtud laskevõistluste ja laskeraja korraldamine ja abiandmise muretsemine. Selleks otstarbeks on eelarves ette nähtud kr. 150.

Kultuurialal on ette nähtud teaduslike ametialaste loengute, peo, loterii, jõulupuu ja ekskursionsiooni korraldamine, milleks on eelarves ette nähtud kr. 240. Ööbimistoa sisustamiseks on eelarves kr. 140. Autojuhtumise kursuste korraldamine Kogu liikmeile.

Edasi järgnevad valimised põhikirja järgi. Kogu esimeheks on põhikirja järgi prefekt J. Vares. Abiesimees kriminaalkomissar H. Kruus ja juhatusliikmed politseikom. A. Sarap, sekretär J. Koorits ja konst. A. Voltre valiti tagasi, samuti valiti tagasi juhatusliikmete kandidaadid van. ass. J. Koik, konst. H. Jams ja allk. J. Nõmm.

Revisjonikomisjoni esimeheks valiti poliit. poi. van. ass. M. Maavere (endine) ja liikmeiks: politseikom. H. Kari, van. ass. T. Raudsepp, konst. J. Pühap (kõik endised) ja asjaajaja R. Oja.

Kogu esindajaks Pol.-am. Keskkogusse valiti krim.-kom. H. Kruus (endine).

Järgmisena võeti vastu juhatuselt esitatud kujul Kogu ja sektsioonide kokukorrad.

Kogu toetajate liikmete liikmemaksuks 1937. a. määrati kr. 2.

Läbirääkimiste all avaldati soovi jahi ja kalanduse arendamiseks liikmeskonnas, mille korraldamine jäeti kehakasvatusalala sektsiooni ülesandeks.

Tallinna Politseiametkonna Hoiu- ja Laenukassa aasta-peakoosolekult.

26. veebr. s. a. peeti Tallinna-Harju Prefektuuri ruumes Tallinna Politseiametkonna Hoiu- ja Laenukassa aasta-peakoosolek, millest võttis osa 44 liiget.

Aruande järgi oli Kassal 1936. a. tulusid Kr. 5.069.73 ja kulusid Kr. 4.464.09, seega puhaskasu Kr. 605.64, millest otsustati maksta osakapitali dividendiks 5 prots. (Kr. 373.50), 50 krooni annetada rannakaitse heaks ja ülejäänud summa arvata lisaks tagavarakapitalile.

1937. a. eelarve kinnitati tasakaalus Kr. 4.697.49, mille juures puhaskasuna on ette nähtud Kr. 68.59.

Tingituna sellest, et praegune Kassa põhikiri teeb kitsendusi osamaksude väljamaksmiseks, sunnitab raskusi laenude sunniviisil sissenõudmine ja et mõned asjaolud ei ole kooskõlas krediiditasutuste seadusega, otsustati muuta põhikirja.

Kassa nõukogust vanuse järele väljalangenud kom. H. Lepa ja kom. R. Loosaare asemele valiti kom. V. Ojanurm ja abikom. V. Melsas.

Kassa juhatusel vanuse tõttu väljalangenud abikom. A. Kahn'i asemele valiti uueks juhatuseliikmeks senine nõukogu esimees komissar Hugo Lepp. Revisjonikomisjonist väljalangenud abikom. V. Melsas'e asemele valiti abikom. A. Kahn.

Tänavu saab täis 10 aastat Tallinna Politseiametkonna Hoiu- ja Laenukassa asutamise. Kassa liikmed, kelleks on praegu 428 Tall.-Harju Prefektuuri ametnikku ja teenijat, võivad täie rahuldustundega vaadata tagasi möödunud tegevusele, sest see asutus, kelle peamiseks põhimõtteks on oma liikmeile kapitali kogumise võimaldamine teenistusest lahkumise puhuks igakuiliste sissemaksude näol ja soodsail tingimustel laenude andmine, on täitnud rahuldavalt oma ülesande.

Tallinna Politseiametnike Kogu tegevusest.

Tallinna Politseiametnike Kogu kutsuti ellu 5. mail m. a., mil valiti ka Kogu organid ja revisjonikomisjon ja otsustati Kogu juurde asutada neli seksiooni: Tallinna Politsei Spordiring, Tallinna Politsei Laskurklubi, Laulu- ja Muusikaseksioon ja Üldhariduslik Seksioon.

Suvekuil Kogu juhatuse tegevus piirdus peamiselt tegevliikmete puhkekodude asutamise ja huvimatka korraldamisega ametlikule puhkekodude avamisele Narva-Jõesu. Peale selle teostus suvekuil seksioonide tegelik ellukutsumine, nende kodukordade väljatöötamine. Tegelikult alustasid eelnimetatud seksioonid oma tegevust m. a. septembrikuus, mil Kogu juhatusest määratud seksioonide esimehed kutsusid kokku esimese üldkoosoleku.

Teatavasti teotses Tallinnas juba aastaid Tallinna Politsei Spordiring, kes jatkas tegevust eelmisel aastal vastuvõetud tegevuskava kohaselt oma summadega kuni ringi likvideerimiseni. End. Politsei Spordiring likvideeriti 25. sept. m. a., mil likvideerimiskomisjon andis üle Kogu juhatusele kõik ringi varad ja rahasummad.

Kogu korraldas korjanduse loteriiks-allegriks. Loterii-allegri toimus 3. ja 4. okt. m. a.; mis jäi Loterii-allegri toimus 3. ja 4. okt. m. a.; mis jäi aga lõpule viimata halva ilmastiku tõttu ja seda jätkati 12. dets. m. a. koos peoga.

Üldiselt peeti m. a. neli Kogu juhatuse koosolekut.

Seksioonide tegevusest.

Muusika- ja Lauluseksioon korraldas orkestrile kava kohaselt iganädalasi harjutusi ja orkester esines selle aja kestel 7 korra. Laulukoor pidas samal ajal 26 harjutust.

Üldhariduslik Seksioon korraldas eesti õigekeelsuse, foto-, inglise keele ja tantsukursusi, mis jätkusid k. a. Kursusist osa võtta soovijaid oli 536, kuid võimalus oli vastu tulla 234 ametnikule, kuna takistusi tegi ruumide küsimus. Õigekeelsuse kursusi korraldati 3 grupile, s. o. 118 ametnikule, fotokursus 44 ametnikule, inglise keele kursus 20 ametnikule ja tantsukursus 62 inimesele.

Tallinna Politsei Spordiring jatkas tegevust end. Tallinna Politsei Spordiringilt koostatud tegevuskava kohaselt, korraldades harjutusi võimlemises ja käsipallimängus Kaitseliidu Tallinna Maleva võimlas 4 tundi nädalas. Peale selle peeti prefektuuri üksuste vahelisi võrk- ja korvpallimängude võistlusi.

Sellel seksioonil on 260 tegevliiget.

Tallinna Politsei Laskurklubi korraldusel peeti kaks laskevõistlust, kusjuures esimene laskevõistlus teostus teenistuspüstoleist ja koosnes kahest osast, s. o. duell- ja punktilaskmisest.

Võistlusist võttis osa 68 klubiliiget ja auhindu said kümme paremat laskurit. Teisest võistlustest võttis osa 20 võistlejat, kusjuures iga võistleja pidi laskma kohaletulekuks kolmest relvast:

sõjapüssist, väikekalibrilisest püssist ja püstolist. Auhindu sai 4 osavõtjat.

Tegevuskavas ettenähtud siselasketreening välisvõistlusgrupi liikmeile teostati K. L. siselaskeradadel. Politseivalitsusest anti välisvõistlusgrupile võistlusrelvadeks üheksa sõja-täpsuspüssi, kümme püstolit F. N., kal. 9 mm, ja kümme parabellum-püstolit, kal. 7,65.

Klubil on käesoleval ajal 8 laskurit ja 141 laskurkandidaati.

Laskespordi oludest Mustvees.

B. Järtik.

1936. a. laskeperioodil korraldatud võistlusil mis olid ka jaoskondade vahel paremuse tuleprooviks, saavutati tagajärgi, mis annavad parimat eeldust selle heasse edusse. Kui jõutakse hoida hoogu, siis suudame peatselt sammu pidada vanemate vendadega laskealal: kaitseväe, kaitseliidu ja piirivalvega.

Laskespordilased, kes teenivad linnades asuvas jaoskonnas, on enam soodustatud olukorras. Neil on paremaid treeningvõimalusi, sest linnad on enamasti varustatud eeskujulike laskeradadega, paremaid võimalusi on ka täpsus-laskemoona muutsemiseks.

Siin ei ole ülearune puudutada seisundit, mis suguses võimatus olukorras tuleb pidada treeninguid ja korraldada võistlusi mõnel maajaoskonnal, mis ainult suurte pingutuste ja hea tahtega on suutnud prefektuuri koosseisus välja jõuda paremate meeskondade hulka laskealal.

Õigustatud näitena võib siin esile tuua Mustvee jaoskonna treening- ja võistlusvõimalusi. Jaoskonna asukohaks on Mustvee alev. Alev, mida ümbritseb lausikmaa, asub laialipaisatuna Peipsi järve kaldal. Alevist viivad teed kolmes suunas: Tartu, Narva ja Alatskivile. Jaoskonna treening- ja võistluskohaks-laskerajaks on Kasepää valla ja Mustvee alevi vahel asuv maa-ala. Laskmine sünnib üle elava liiklemisega maantee, mis suundub Alatskivile, nn. „Raja“ laskerajal. Tulejoon asub ap.õigeusu surnuaia läheduses. Märklehed asuvad aga järvekaldal. Laskmise ajal tuleb korduvalt ette, et peab lõpetama sihtimise ja läbi laskma kas jalakäija, hobusemehe, auto või mootorratta. Harva on neid juhtumeid, kui laskur saab rahulikult lõpetada 5-lasulise seeria, sest alatas on juhtumeid, et tulejoone juht hüüab „lõpetada laskmine, lukud lahti“.

Küllalt on ka neid juhtumeid, mil „kaitsevaliit“, milleks Peipsi järv, hakkavad kalurid tõm-

bama noota. Siis tuleb laskmine lõpetada, sest laskuri visadus ja kõige paremad närvid ei pea vastu venelasest kalurite kannatusele ja hoolimatusale. Hiljem ütlevad kalurid: „Kalasaak on palju parem, kui politseil, kaitseliidul ja piirivalvel on laskepäevad.“

Laskeraja ehitamine on seni osutunud võimatuks just liigselt madala maastiku tõttu. Vastutulekut maa hankimisel laskerajaks ei ole osutanud ka kohalik omavalitsus, muide ehk kaitseorganisatsioonid kohal oleksid ühiselt suutnud ehitada laskeraja.

Õige pingutavaks teeb laskespordi maal asuvaile politseinikele veel see, et laskmine sünnib peatselt pärast kümnete kilomeetrite mahasoitmist. See on väsitav igas olukorras, kuna eriti laskur peab vaba olema igasugusest väsimusest. Väljapuhkamiseks puudub aeg ja võimalused, sest aegaviitev on laskmine „Raja“ laskerajal. Tihti tuleb kaugelt kohale sõitnud ametnikel ööbima jääda Mustveesse, et korralikult läbi võtta mitmesugused õppused laskealal.

Laskeala tehniline käsitlus, tema viimistlemine ja teooria on vastavate asjatundjate poolt viidud peaaegu täiuseni. Laskurile on jäänud vaid ko-

huseks jälgida juhtnööre ja kohandada laskmist nii, nagu see talle kõige sobivam. Laskmine peab toimuma täie mõistuse ja suurima rahuga, sest ainult teravast silmast ja tugevaist kätest on veel vähe. Laskur peab teadlik olema, mida ta soovib saavutada ning peab välja arendama asendi. Asend on tegur, mis paneb aluse paremaile saavutustele.

Ametlik osa.

Siseministri käskkirjaga on paigutatud ümber oma palvel ja teenistuse huvides Tallinna 2. jsk. politseikomissari Juhan Krüsa Tallinna 1. jsk. politseikomissari kohale ja 1. jsk. politseikomissari Johannes Seren 2. jsk. politseikomissari ametikohale, arvates 16. veebruarist s. a.

Politseivalitsuse direktori käskkirjaga on Raudteede Prefektuuri Rapla rajooni konstaablile Jüri Aarne'le avaldatud teenistuse nimel kiitust energilise ja asjaliku tööst eest süüdlase selgitamisel.

Küsimusi ja vastuseid.

„Politseileht“ annab siin kõigile „Politseilehe“ tellijaile tasuta vastuseid. Kui keegi tellijaist soovib vastuse saada enne järgmise numbril ilmumist, siis saadetakse sellekohasel soovil vastus posti kaudu kätte, kui selleks on lisatud juurde 10-sendiline postmark. Toimetus jätab enesele õiguse avaldada kirjateel saadetud vastused „Politseilehes“, kui küsimused on põhimõttelised ja üldhuvitavad.

*

V. P. Küsimus 1. Kaitseväelaste pensioni seaduse § 66 p. 1 järgi suurendatakse pensioni 3% võrra neile, kes vabadussõjast on osa võtnud kuni 3. jaanuarini 1920 vähemalt 10 kuud. Kas see seadus on maksev ka nende riigiteenijate kohta, kes hakkavad pensioni saama Pensioni seaduse (RT 76 — 1936) alusel ja kes on osa võtnud vabadussõjast?

Vastus 1. Kaitseväelaste pensioni seaduse (RT 97 — 1936) eeskirjad on maksivad isikute kohta, kes saavad pensioni tähendatud seaduse alusel (§ 1), välja arvatud juhud, kus teiste vastavate seaduste otsesel juhatusel kohaldatakse Kaitseväelaste pensioni seaduse teatavaid eeskirju ka muile isikuile. Nii Pensioni seaduse (RT 76 — 1936) § 30 juhatusel tuleb tegelikult kaitseväeteenistuses ohvitserina, kaitseväämetnikuna või üleajateenijana teenitud aeg arvestamisele Kaitseväelaste pensioni seaduse alusel. Mis puutub küsimusse, kas Kaitseväelaste pensioni seaduse § 66 ettenähtud pensioni erinormid vabadussõjast osa võtnud isikuile on maksivad ka nende riigiteenijate kohta, kes hakkavad pensioni saama Pensioni seaduse alusel, siis ülaltoodut arvestades tuleb sellele vastata eitavalt, seda enam, et Pensioni seaduse § 46 ja 48 on ette nähtud oma erisoodustused vabadussõjast osa võtnud isikuile. **N.**

Küsimus 2. Samas Kaitsev. pensioni seaduse § 47 arvestatakse teenistus eesti rahvuslikes väeosades, alates 6. det. 1920 sõjaaegse tagalateenistusena E. V. kaitsev. väes, kas see teenistusaeg loetakse ka vabadussõjast osavõtmise teenistusajaks?

Vastus 2. Teenistust eesti rahvuslikes väeosades alates 6. detsembrist 1917 ei saa lugeda vabadussõjast osavõtmiseks, sest et Kaitsev. väelaste pensioni seaduse § 46 esimese lõike järgi loetakse vabadussõja alguseks 21. november 1918. **N.**

K. Küsimus: Mul on praegu 7 last, kellest 5 on täisealised. Praegu saan laste-abiraha kahelt lapselt. Kui palju on mul õigus saada laste-abiraha 2. elukallidusrajoonis (R. T. 93 — 1936, art. 735)?

Vastus: Nagu nähtub Riigiteenijate laste-abiraha seaduse § 3 esimese lõike ja § 4 p. 3 eeskirjadest (§ 3: Laste-abiraha määratakse palgasaja, arvestades palgasaja üldist laste arvu; § 4 p. 3: Avalduses märgitakse laste nimi, eraldi tähendades lapsed, kellelt abiraha taotletakse), määrab lapselt makstava abiraha suuruse mitte abiraha alla kuuluvate laste arv, vaid laste üldine arv. Seega, kui Teil on 7 last, on Teil õigus 2. elukallidusrajoonis saada laste-abiraha 11 krooni igalt abiraha alla kuuluvalt lapselt, misjuures abiraha alla kuuluvaks loetakse lapsed, kes on mitte üle 18 aasta vanad, töövõimelised lapsed aga vanusele vaatamata. **N.**

„Politseileht“ nr. 6

ilmub pühade puhul 25. aprillil k. a.

KUULUTUSI.

- Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:**
- J e h e**, Elmar-Johannes, kaitseväeteenistuse tunnistus nr. 9769, v. a. Harju kaitsevääringkonna ülemalt 30. 6. 30. a. (1815)
- U n i v e r**, Anton, kaitseväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 450, v. a. Petseri kaitsevääringkonna ülemalt 3. 7. 29. a. (1812)
- B r i k k e r** (nüüd Pirker), Johannes Jaani p., kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 229/3212, v. a. Sakala jalaväe rügemendi ülemalt 2. 9. 24. a. (46444)
- U u l**, Aavo Augusti p., kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 313, v. a. 7. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 5. 36. a.
- M a n g**, Aleksander Jaani p., kaitseväeteenistusest vabastamise tunnistus nr. 1012, v. a. Harju maakonna rahvaväe ja K. L. ülemalt 25. 1. 21. a. (46447)
- K o i t**, Aleksander, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 975, v. a. Lääne kaitsevääringkonna ülemalt 27. 7. 27. a. (3664)
- P i s a**, Gerhard, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 3117, v. a. Tallinna komand. ja vahipataljoni ülemalt 31. 5. 35. a. (3665)
- K u r s m a n n**, Artur, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 225, v. a. Scouts üksiku jalaväe pataljoni ülemalt 16. 3. 32. a. (3666)
- H a n s p u u**, Ruuben, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1385, v. a. Lääne maak. rahvaväe komisjonilt 20. 8. 19. a. (3667)
- H a l l a p**, Konrad Augusti p. (sünd. 1894), kaitseväeteenistuse tunnistus nr. 7079, v. a. 2. jalaväe rügemendi ülemalt 23. 09. 24. a. (46701)
- P e t e r s o n**, Karl Johani p., reservväelase tunnistus nr. 935, v. a. Pärnu rahvaväe ja K. L. ülemalt 19. 1. 21. a.
- P a u l m a n n**, Jüri Mihkli p., kaitseväeteenistusest vabastamise tunnistus nr. 7359, v. a. 10. jalaväerügemendi ülemalt 31. 10. 23. a. (46709)
- L u i k**, Johannes Hansu p., vabastamise tunnistus nr. 5591, v. a. Piirivalve Valitsuselt 24. 1. 28. a. (46710)
- S õ r g**, Magnus Jaani p., õllemüügiluba nr. 1178, v. a. Maksudevalitsuselt 9. 8. 34. a. (10)
- R o o s i o r g**, Ado Jaagu p., kaitseväeteenistusest vabastamise tunnistus nr. 6051, v. a. Sõjaväe Korraldusvalitsuse ülemalt 9. 6. 20. a. (11)
- K a r l S i i m o n'i** poolt väljaantud blankogarantiiveksel Kr. 1000.— peale.
- K u l l a m ä e**, Johannes, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 2159, v. a. Lennuväe Rügemendi ülemalt 23. 3. 27. a. (22302)
- D e t l o v**, Johannes, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 18548, v. a. 3. Jalaväe Polgu ülemalt 21. 12. 20. a. (22303)
- R i i m a k**, Oskar Hansu p., kaitseväeteenistuse tunnistuse duplikaat nr. 2728, v. a. Pärnu-Viljandi Kaitseringkonna Staabi ülemalt 23. 10. 35. a.
- O r a v**, Jaan Jaani p., kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 6066, v. a. 6. Jalaväe Rügemendi ülemalt 30. 4. 23. a.
- V i s t l a**, Enn Augusti p., kaitseväeteenistuse tunnistus nr. 1807, v. a. Tallinna Garnisoni Vahipataljoni ülemalt 30. 1. 30. a.
- E d a l**, August, kaitseväest vabastamise tunnistus Nr. 1731, v. a. 1. Jalaväe Rügemendi ülemalt 30. 7. 33. a. (1816)
- E e k**, August, kaitseväest vabastamise tunnistus Nr. 1560, v. a. Viru-Järva Kaitseringkonna ülemalt 3. 12. 34. a. (1817)
- M ä n d**, Manivald, kaitseväest vabastamise tunnistus Nr. 60, v. a. m.-r. „Lennuki“ komand. 2. 10. 31. a. (1818)
- V i i r a**, Herman, kaitseväest vabastamise tunnistus Nr. 6492, v. a. Tallinna Vahipataljoni ülemalt 13. 6. 22. a. (1819)
- A l t o s a a r**, Erich, kaitseväeteenistuse tunnistus Nr. 4423, v. a. Lennuväe Rügemendi ülemalt 13. 9. 29. a. (1820)
- O s k a r**, August, kaitseväest vabastamise tunnistus Nr. 16180, v. a. Viljandi Maakonna Rahvaväe ja K. L. ülemalt 18. 10. 22. a. (1821)
- K r e b s b a c h**, Karl, kaitseväest vabastamise tunnistus Nr. 8652, v. a. Järva Maakonna Rahvaväe ülemalt 8. 11. 20. a. (1822)
- J ü r i s s o n**, Arkady, kaitseväeteenistuse tunnistus Nr. 294, v. a. Pioneerpataljoni ülemalt 31. 1. 31. a. (1823)
- R a n d**, Aleksander, kaitseväeteenistuse tunnistuse duplikaat Nr. 2465, v. antud Pärnu-Viljandi Kaitseringkonna Staabi ülemalt 8. 10. 35. a. (1824)

- A t s u r, Johannes, kaitseväest vabastamise tunnistus Nr. 766, v. a. Harju Kaitseringkonna ülemalt 24. 7. 29. a. (1825)
- U n t, Helmuth, kaitseväeteenistuse tunnistuse duplikaat Nr. 2088, v. a. 1. Jalaväerügemendi ülemalt 5. 10. 33. a. (1826)
- S ö s t e r, Mart, kaitseväest vabastamise tunnistus Nr. 97/2329, v. a. Harju Maakonna Rahvaväe ja K. L. ülemalt 18. 1. 22. a. (1827)
- A n g e r i a, Aleksander, legitimatsioonikaart, v. a. Tartu Ülikoolilt 1923. a. septembrikuus, ja ärakiri kaitseväe reservitunnistusest, v. a. 3. diviisi 1. rügemendilt 1931. a. suvel. (46765)
- H e y e r, Johann-Simon, kaitseväest vabastamise tunnistus Nr. 4050, v. a. Harju Kaitseväe Staabi ülemalt 23. 7. 34. a. (1830)
- K i i s e l, Bernhard, kaitseväest vabastamise tunnistuse II duplikaat Nr. 364, v. a. Harju Kaitseringkonna ülemalt 11. 2. 32. a. (1828)
- T e p p, Elmar Mihkli p., kaitseväeteenistusest vabastamise tunnistus Nr. 16, v. a. Viljandi Maakonna Rahvaväe ülemalt 14. 4. 26. a.
- H e l s t e i n, Rudolf, kaitseväest vabastamise tunnistus Nr. 1167, v. a. L.-r. Soomusrongi Nr. 5 ülemalt 21. 4. 20. a. (1829)

EESTI KIRJANDUSE SELTSI

perioodiliste väljaannete omandamist pole veel keegi kahetsenud!

Elav teadus

— populaarteaduslik seeria, mis oma sisult seisab paremate välismaa sellelaadiliste väljaannete tasemel. Ainevalikult on ta vägagi eluline ja huvitav haritlasele ja esitusviisilt arusaadav ka algkooli lõpetajaile. Moodsast kodukorraldusest praegusaja maailmapoliitikani, kosmose ääretusest üherakulise olesu abitute liigutusteni ulatab ta valdkond: kõige mitmekesisemad vaimu- ja loodusteadused leiavad peamiselt eesti teadlaste poolt usaldatava esituse asjatundliku toimetuse juhatusel. Varustatud rohke pildimaterjaliga ning rõõmsate värviliste kaantega, ilmub aastas 12 ca 112-lk. raamatut, à 1 kr., ette tellides **9 kr. aastakäik.**

Suurmeeste Elulood

— biograafiline seeria, mis tutvustab maailma suurte isikute elu ja loomingu lapsepõlvest surmani, näitab võitlusi ja raskusi, võõraid maid ja rahvaid ja ajaloolisi aegu põneval ja kaasahaaraval kujul. Peale teadmiste rikastamise annavad elulood usku ja julgust ellu; väga tihti on kuulsaid mehi võrsunud kehvadest oludest ja nende elukäik on heaks eeskujuks igahüle. Aastas ilmub 6 piltidega umbes 150-lk. raamatut, ette tellides **7 kr. 50 s. aastakäik.**

Eesti Kirjandus

on kuukirjaks kõigile neile, kes huvituvad kirjanduse, keele, kultuuriloo, rahvaluule ja -teaduse küsimustest ja kes soovivad kursis olla ilmunud raamatutega. Olles eesti suurimaks kirjandusekäsiteljaks ja -arvustajaks, kannab ta kokku varanduse, mida võib tarvis tulla igal ajal — nüüd ja 10 ja 100 aasta pärast. Lisana ilmuvas „Eesti raamatute üldnimestikus“ on toodud hoolas bibliograafia kõigist Eestis ilmunud (ja Nõukogude Vene eestikeelseist) trükiseist. Aastakäik 12 nr-t, à 50 senti, ette tellides **5 kr. aastakäik.**

E E S T I K I R J A N D U S E S E L T S

Tartu, Ala tän. 19, telefon 6-01, posti jooksev arve 20-36.